

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 9. De Missæ celebratione,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

pas, conferre, & num tantum & eundem effectum gratiæ, id est in sumptione primæ speciei. Atque id procedere, siue species illa sit eiusdem rationis, vt plures hostiæ, vel earum parti. ula: siue sint diuersæ rationis, vt vna panis & altera vini. Fundamentum est: quia tales sumptiones licet physice sint distinctæ, non sunt tamen considerandæ, vt integræ communionones: sed vt integrantes vnam moraliter communionem per quam vnus datur effectus.

Sextum documentum, quo precedens limitatur, est: Ex parte quidam Sacramenti, existenteque eadem dispositione in suscipiente: per primam partem communionis qua vere & realiter Eucharistia applicatur, produci effectus eiusdem, in illo qui non ponit obicem: atamen si dispositio varietur, reddaturque perfectior, fieri posse vt aliqua gratia detur in posteriore sumptione partiali, quæ non est data in priori. Et ita (vt inquit Suarez *sub finem quintæ sect.*) si Sacerdos sumens successiue partes hostiæ, obicem habeat gratiæ dum priorem partem sumit: illo per contritionem sublato, dum sumit partem posteriorem, recipere gratiæ effectum in eadem posteriore sumptione: quem non recipit in priori: nam digne manducans corpus Christi recipit eiusmodi effectum, dicente Domino Ioan. 6. Qui manducat me vivet propter me. Item si suscipiens in priori sumptione, fuit quidem dispositus, sed remissus, recipiet quidem effectum, sed proportionatum tali dispositioni: sique in secunda sumptione habeat perfectiorem dispositionem, augetur Sacramenti effectus: quoniam quæ est proportio in hac re hominis dispositi ad seipsum non dispositum, eadem est magis dispositi ad seipsum minus dispositum. De hac re plenius idem Suarez in eadem seq. 5. & sect. 6.

Qui in septima disputans vtrum Eucharistia conferat aliquem effectum gratiæ post sumptionem quamdiu Christi præsentia durat manentibus speciebus incorruptis: decernit probabile esse quod si eo tempore quo Christus est realiter præsens intra hominem, is in actuali deuotione crescat, seq; magis ac magis ad gratiæ effectum disponat, in ipso eundem effectum augeri.

Septimum documentum est: Hoc Sacramentum liberare à venialibus, & præseruare à mortalibus. Illud patet ex Concil. Tridentino. sess. 13. cap. 2. vbi dicitur: quod Christus voluerit Sacramentum hoc sumi, tanquam antidotum, quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus præseruemur. De qua præseruatione iam constat ex documento 4.

De remissione venialium doctrina est non modo Magistri in 4. sub finem distinctionis 12. & D. Thom. in cit. quæst. 79. art. 4. sed etiam antiquorum Patrum quos commemorat Suarez in disput. 63. sect. 10. in initio. & Gregor. à Valent. disput. 6. quæst. 7. puncto 1. in secundo effectu: vbi rationem hanc subiungit, quod peccata venialia, post actum peccatum, consistunt in priuatione cuiusdam feruoris charitatis: sicut & mortale peccatum, post actum peccatum, consistit in quadam priuatione charitatis. Talis autem feruor restituitur per hoc Sacramentum: ad quod secundum suam institutionem, pertinet restaurare omnem eiusmodi iacturam vitæ spiritualis, iuxta antedicta in documento 3. Quare & per ipsum peccata venialia delentur, condonaturve diuinitus ea Dei offensæ quæ incurta est illorum commissione. Ad quod in eadem sect. Suarez ait requiri, vt Sacramentum digne sumatur, & vt sumens non habeat actualem affectum, quo tale peccatum ei placeat. Qui tamen affectus non impedit remissionem aliorum venialium, quæ tunc nullo modo placeant: nec enim peccatum veniale, sicut mortale, obex est diuinæ gratiæ conferendæ ex opere operato: ideoque ex tali collatione potest haberi remissio aliquorum venialium manentibus aliis.

Octauum documentum est sumptum ex D. Thoma in sequenti artic. 5. Eucharistiam, vt sacramentum est, ac vt sumitur, non remittere ex opere operato peccatum peccato debitam, etiam si vt sacrificium est, seu quatenus offertur, eam remittat offerentibus, atque iis pro quibus offertur: non tamen semper totam, sed iuxta eorum deuotionem. Ad cuius documentum confirmationem facit, quod (vt notat Suarez *disput. 63. sect. 10.*) neque Scriptura, neque Concilia, aut Patres meminerint talis effectus: neque is consequens

fit ex augmento gratiæ, quod per hoc Sacramentum datur: cum reatus peccati, non includat, sicut reatus culpa, maliciam moralem impediẽtem charitatis feruorem ad quem fouendum, tanquam vitæ spiritualis vigorem, hoc Sacramentum institutum est per modum cibi.

Aduerte vero dictum esse non remittere ex opere operato: quia ex opere operantis, actus communicandi vsurpatus debite ab existente in charitate, potest ad remissionem peccati prodesse: non tantum ipsi communicanti, sed etiam alteri pro quo eundem actum Deo obtulerit: alioqui enim sine fructu & incepte fieret, quod est in vsu piorum, ac Doctorum etiam virorum: vt nonnunquam pro aliis communicent, vt pro animabus purgatorij: quod eis aliter prodesse non potest, quam ad prædictam peccati remissionem. Ratio vero est, quia actus communicandi est actus religionis, qui cum de se bonus sit, potest in charitate factus, vt esse meritorius, sic & satisfactorius coram Deo. Cui oblatum pro alio, potest quoad satisfactionem per modum suffragij prodesse ei, pro quo offertur: atq; tanquam per orationem pro alio factam, potest aliquid per illum obtineri à Deo, per modum impetrationis: perinde ac potest per eleemosynam & ieiunium. Ad quam impetrationem hoc Sacramentum censetur efficaciam habere specialem duplici nomine, vt in fine eiusdem sect. notat Suarez: tum quod excitet feruorem charitatis: ex quo proficiens actus, maiorem habet, vt ille loquitur, congruitatem ad impetrationem: tum quod exhibeat realem Christi præsentiam & coniunctionem secum, ratione cuius familiaris, & cum maiore pietatis sensu, & deuotionis affectu: oratio ad illum, & per illum funditur: eaque de causa est magis impetratoria.

CAPVT IX.

De Missæ celebratione.

IN Missæ celebratione pars præcipua est ea in qua ex Christi institutione prolatis sacramentalibus verbis: *Hoc est corpus meum, & hic est calix sanguinis mei*, per conuersionem panis & vini in corpus & sanguinem Christi, Eucharistia conficitur, & sacrificatur: ita vt ea non modo sit Sacramentum de quo hæcenus: sed etiam sacrificium, de quo multis, tum alij tum Bellarminus in lib. 6. de Eucharistia, Henriquez in 1. parte summæ Theologiæ moralis lib. 9. Gregor. à Valent. tom. 4. disput. 6. quæst. 11. & Suarez abunde tomo 3. in 3. partem D. Thomæ disput. 73. & reliquis sequentibus. Cum autem ea excedant instituti postri limites, contenti erimus nonnulla notare breuiter, quorum ignoratio reprehensibilis est in Sacerdote.

Primo igitur loco nonnulla de Missæ sacrificio notanda proponemus. Deinde ea considerabimus quæ ad ipsam Missæ celebrationem licitam requiruntur ponderando circumstantias tum personæ celebrantis, tum temporis & loci in quo celebrandum est: tum etiam altaris calicis & aliorum id genus tanquam instrumentorum necessariorum ad eandem celebrationem licite perficiendam. Postremo de iis quæ ea ipsa celebratio cõninet vltra Eucharistiæ consecrationem, dicemus prout sufficere potest ad nostrum institutum.

SUMMARIIPARS PRIMA.

- 143 Eucharistia & sacramentum, & sacrificij rationem habet.
- 144 Ad quam sacrificij rationem pertinet, quod sit oblatio corporis & sanguinis Christi, expressiua sacrificij ab ipso Christo in cruce facti.
- 145 Nullum aliud sacrificium, quam Missa, institutum est in lege noua: & quomodo per ipsum vnicum impleantur qua variis sacrificiis veteris legis præfigurata sunt de eo.
- 146 De actione in qua consistit essentia sacrificij Missæ: & modo quo conditiones sacrificij inueniuntur in consecratione Eucharistiæ.
- 147 Quid videatur tenendum de oblatione quæ in canone adicitur consecrationi: quidque de Eucharistiæ consumptione.

- 148 Fidelium cœtus qua ratione censetur sacrificium offerre cum Sacerdote.
- 149 Multiplex vis sacrificij Missæ.
- 150 Ea prouenit ex sacrificio crucis, cuius meritum nobis applicat.
- 151 Bona ad qua impetranda sacrificium Missæ prodest.
- 152 Finitus est sacrificij Missæ valor.
- 153 Illius diuisio in generalissimum, specialissimum, & speciale: & qui sint cuiusque eorum capaces.
- 154 Meritum sacrificij crucis, per sacrificium Missæ nobis applicari potest, tum ex opere operantis, tum ex opere operato: & quando hoc posteriori modo.
- 155 Missæ sacrificium de se, fructus suos profert ex opere operato.
- 156 Aliter tamen quam sacramenta proferant suos.
- 157 Difficultas an sacrificium Missæ pro pluribus: Minus proficit singulis, quam oblatum tantummodo pro vno.
- 158 Requisita in Sacerdote ad debite & inculpate celebrandum.
- 159 Sacris vestibus ipsum indutum esse oportet.
- 160 De forma talium vestium quanam ea sit: & quando amissa censeri debeat.
- 161 Omisio earum non modo omnium, sed & vnius tantum, peccatum est mortale, à quo defectus deliberationis excusat quidem: non tamen materia paruitas, que assignari non potest: & de metu mortis.
- 162 Quid sit tenendum de celebratione cum sacris vestibus sordidis, aut enormiter detritis, aut sine calceis, aut aperto capite, aut sine honestis vestibus vsualibus.
- 163 Sacerdos celebrans Missam debet saltem vnum habere sibi ministrantem, qui masculus esse debet et non femella.
- 164 Qua necessitas possit facere licitam Missæ celebrationem sine ministro.
- 165 Ad qua teneatur ministrans Sacerdoti celebranti: & quatenus liceat ad tale ministerium adhibere nescientem ab ipso iudicanda.

Nonnulla notanda de Missæ sacrificio secundum se.

SECTIO I.

143. **P**RIIMUM est: Eucharistiam non modo Sacramenti rationem habere, sed etiam sacrificij. Ratio est: quia Sacerdos illius consecratione id facit, quod Christus fecit in illius institutione, prout patet ex verbis Lucae cap. 22. & prioris ad Corinth. cap. 11. scilicet: Hoc facite in meam commemorationem. Item Christus tunc, ex definitione Concilij Tridentini, sess. 22. cap. 1. se Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech in æternum constitutum declarans, corpus & sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit, ac sub eandem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc noui Testamenti Sacerdotes constituēbat, ut iurerat, dedit: & eisdem eorumque in sacerdotio successores ut offerrent præcepit per hæc verba: Hoc facite in meam commemorationem, vti semper Catholica Ecclesia intellexit. De qua re Suarez disput. 74. sect. 2. late differit.

144. Secundum est: Ad rationem talis sacrificij pertinere, vt sit oblatio corporis & sanguinis Christi, facta sub speciebus panis & vini. Per oblationem autem intellige externum quendam actum latrice, quo offertur Deo aliqua sua creatura in recognitionem, quod ipse sit omnium quæ sunt, creator, seu auctor, ac supremus Dominus, adeo ut nulli alij, quam ipsi, vero Deo, tantum honorem liceat deferre. Ex eo autem quod sit oblatio, non quidem hircorum, aut tauro- rum vel ouium, aliarumve id genus rerum, sicut in veteri Testamento, sed corporis & sanguinis Christi: intellige summam eius dignitatem, & peculiarem Dei Patris in ea complacentiam tanquam factam. Et re, omnium quæ illi offerri possit pretiosissima & gratissima: corpore scilicet, & sanguine dilecti Filij sui in quo sibi complacuit. Pertinet adhuc ad eandem rationem, vt sit oblatio significatiua, atque expressiua sacrificij quod Christus in cruce fecit corporis & sanguinis sui pretiosissimi: adeo ut Sacerdos celebrans Missam, non so-

lum offerat corpus & sanguine Christi, sed etiam representet sacrificium à Christo oblatum in cruce: scilicet offerendo, & representando, & representando, offerat.

Vbi aduerte in ea representatione, sacrificium representans à sacrificio representato non differre quoad rem sacrificatam: ea enim in vtroque est corpus & sanguis Christi: differre autem quoad modum; qui modus in sacrificio crucis fuit vere moriendo: & in sacrificio Missæ consistit in significatione & representatione taliter facta vt ipsemet, Christus exhibeatur ad representandum seipsum in cruce oblatum in sacrificio: eo modo quo fieret in tragedia, in qua representaretur alicuius Regis factum, si is ipse Rex, cuius factum representatur: reuera in eadem tragedia induceretur ad seipsum, qui fecit, representandum. Quod exemplum Cardinalis Toletus habet in instruct. Sacerd. lib. 2. cap. 4. vers. Tertium verbum.

Tertium notandum est: Non aliud quam Missæ sacrificium, institutum esse in noua lege, per quod vnum implentur perfecte quæ de eo prefigurata sunt diuersis sacrificijs veteris legis. Quod vt intelligatur aduertendum est: talia sacrificia fuisse triplicis generis. Primum fuit holocaustum, in quo totum animal quod Deo offerebatur ob ipsum reuerentiam, igne consumebatur: nulla parscula reueruata, ad ostendendum profitendumque ipsum omnium profusorum, creatorem esse ac dominatorem. Secundum genus fuit, hostia placabilis dictum, quod Deo offerebatur in reconciliationem cum ipso offerente, ob aliquod peccatum commissum. Illius autem pars aliqua Sacerdoti reueruabatur, & totum reliquum consumebatur igne: ad significandum, quod Deus in salute nostra operanda suis sacris Ministris vtatur. Tertium genus fuit hostia pacifica dictum: quod offerebatur Deo in gratiarum actionem pro beneficio aliquo accepto vel pro aliquo impetrando. Eius vna pars igne consumebatur, altera Sacerdoti dabatur, & tertia remanebat offerentibus.

Quæ cum ita sint, perfecta eorum adimpletio per Missæ sacrificium patet: quia idem in eo fit quod Christus fecit in cruce, in qua se obtulit in verum holocaustum: vt, ore qui se totum in Dei Patris gloriam exinanivit crucem ipsam sustinens confusionem contempta, ad Hebr. 12.] Se item obtulit in veram hostiam placabilem qua Deo reconciliauit totum genus humanum, iuxta illud ad Coloss. 1. In ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare, & per eum reconciliare omnia in ipsum, pacificans per sanguinem crucis eius, siue quæ in terris siue quæ in cœlis sunt, &c.] Se denique obtulit in veram hostiam pacificam: quia per oblatum à Christo in cruce sacrificium (vt pote Deo gratissimum ac pretij infiniti) gratiæ actæ, habitæ, relatiue sunt ipsi Deo abundantissime, & beneficia innumera nobis obtenta à diuina sua maiestate: ita vt possimus iuxta Apostolum ad Hebr. 4. ad thronum ipsius cum fiducia adire, vt misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno.

Quartum notandum est, multorum iudicio (quos referit & sequitur Henriquez in prima parte sue summe lib. 9. cap. 19. in titio) ad essentiam sacrificij Missæ debere tres actiones concurrere, consecrationem Eucharistiæ, eiusdem oblationem, eiusdemque consumptionem per Sacerdotem celebrantem. Non deesse tamen qui existunt totam eandem esse niam consistere in consecratione, inter quos est Suarez, disput. 77. latissime eam difficultatem discutens. Alios vero esse qui asserant cum consecratione requiri oblationem: inter quos est Azor tomo primo lib. 10. cap. 19. quest. 1. Ac demum alios, qui velint cum consecratione requiri Eucharistiæ consumptionem factam per Sacerdotem sacrificantem. Cuius sententiæ est Bellarm. in libro primo De Missæ, cap. 27. Merito autem omnes consentiunt quoad consecrationem: quia sacrificium Missæ offertur in persona Christi, Sacerdos autem Missam celebrans, nihil tam perspicue facit in persona Christi, quam consecrationem in qua ait: Hoc est corpus meum: Hic est calix sanguinis mei.

Quomodo autem consecratio ipsa rationa habeat sacrificij Bellarm. loco citat. colum. penult. explicat, propositionem, quæ in ea sunt. Primo enim per consecrationem res prophana, nimirum panis, fit sacra: quia conueritur in

corpus Christi, rem omnium sacratissimam: nec vero ideo dicas panem sacrificari: cum per consecrationem is non fiat res sacra, sed periens conuertatur in rem sacram: quæ proprie dicitur sacrificari.

Secundo, res eadem (quod requiritur ad rationem sacrificij) per ipsam consecrationem offertur Deo: quia vi illius fit, ut corpus Christi incipiat mediante manu Sacerdotis esse re ipsa super altare tanquam oblatum Deo: ita ut Sacerdos non immerito prolatione verborum consecrationis censetur de facto offerre: etiam si talia verba non exprimant.

Tertio, eadem res sacra (quod adhuc requiritur ad rationem sacrificij) per consecrationem ordinatur ad realem & externam mutationem. Per illam enim corpus Christi accipit formam cibi, qui ad comestionem ordinatur, & hæc ad mutationem & destructionem: cuius capax Christi corpus non est quidem secundum suam esse naturale, iuxta illud: Christus resurgens ex mortuis iam nõ moritur, ad Rom. 6.] est tamen secundum esse Sacramentale: quod admittit ex corruptione specierum sacramentalium, sequente ex Eucharistia manducatione.

Quod vero attinet ad oblationem vocalem quæ peracta consecratione fit in oratione [Vnde & memores nos serui tui, &c.] eam non esse de essentia sacrificij Missæ, bene probat Bellarm. *ibidem* propositione 5. tum ex eo quod Dominus noster non inuenitur eam adhibuisse; tum ex eo, quod memoratæ orationis verba, quibus fit talis oblatio, non dicantur in persona Christi; sed in persona ministri & Ecclesiæ, seu cænis fidelium. Sacrificium autem istud offertur in persona Christi qui in illo est principalis offerens: ut satis patet ex Concilio Trident. sess. 22. cap. 1. de quo Suarez disp. 77. sect. 1. Quocirca prædicta oblatio vocalis ut addit Bellarm. tantum est testificatio, quod tota Ecclesia consensiat in proxime factam oblationem.

Quod demum attinet ad consumptionem Eucharistia faciendam à celebrante Missam, est Theologorum scholasticorum discussioni adhuc relinquatur: An ea sit sacrificij Missæ pars essentialis, necne: tamen quod nullo modo sit omitterenda tanquam spectans ad eiusdem sacrificij integritatem, habetur aperte: tum ex eo quod in cap. Relatum, De consecr. dist. 2. talis consumptio omitti, seuerè prohibetur: & in seq. cap. Comperimus, id tanquam grande sacrilegium damnatur. Tum ex eo quod cum tanta obseruetur coniunctio eiusmodi consumptionis cum consecratione: ut si post hanc contingat Sacerdotem celebrantem nõ posse hostiam consecratam fumere, substitui debeat alius Sacerdos ieiunus, vel etiam non ieiunus in casu præced. num. 122. qui sumat consumatve. Vnde intelligitur cõmunem Ecclesiæ sensum esse, debere omnino eandem consumptionem consecrationi adiungi per Sacerdotem. Tum demum ex eo quod, cum Christi corpus per consecrationem accipiat modum cibi, ipsum ordinatur ad manducationem, prout ante dictum est. Vnde porro intelligitur in Missæ sacrificio consecrationem exigere ut ei adiungatur rei consecratæ sumptio in refectionem saltem consecrantis. Vbi aduerte obiter ex vsu quotidiano constare, sumptione Eucharistia per alium quam per celebrantem, aut per Sacerdotem, defectum illius in casu necessitatis suppletentem: neque ad essentiam neque ad integritatem sacrificij Missæ pertinere. Quot enim Missæ quotidie celebrantur, in quibus solus celebrans sacram communionem sumit?

Quintum: Notandum est, Missæ sacrificium offerre ad Sacerdotes rite ordinatos pertinere ex Christi institutione, haberi quidem ex definitione Concilij Trid. sess. 22. cap. 1. id tamen non obstat quin Ecclesia quoque, cæterusve fidelium simul offerre censetur. De quo Suarez disp. 77. sect. 3. Patet vero ex verbis illis canonis Missæ. Hancigitur oblationem scripturis nostræ sed & cunctæ familiæ tuæ, &c.] & ex aliis verbis sequentibus. Vnde & memores nos Domine serui tui, sed & plebs tua sancta, &c.] Tam hæc enim quam illa satis indicant talem oblationem ut à sacerdote, sic à populo fieri diuine maiestati. Et ratio est, quia cum sit cultus publicus, communis est totius populi; qui constituens vnum corpus Sacerdotem offerentem continens tanquam vnum ex membris suis, dicitur Missæ sacrificium offerre, eo quod id faciat per

vnum suum membrum tanquam instrumentum coniunctum, ad id ipsum deputatum: perinde ac corpus dicitur facere id quod manus facit. Circa quod bene notat Bellarm. in lib. 2. De Missa, sub initium cap. 4. totam quidem Ecclesiam offerre omnia Missæ sacrificia, quæ à quibuslibet sacerdotibus offeruntur: sed non eodem modo: quoniam in ea aliqui offerunt solummodo habitualiter: nimirum ij qui absunt, neque de sacrificio cogitant; habitualiter tamen cupiunt offerri. Aliqui vero actu offerunt, nempe ij qui Missæ interfunt & actuali desiderio cupiunt offerri. Aliqui præterea, qui etiam casualiter offerunt; quia causa sunt, procurantve seu hortando seu iubendo sacrificium ipsum fieri. Sacerdos denique offert tanquam is cuius ministerio Christus principalis offerens, vitur offerendo.

Notanda de vi & effectibus sacrificij Missæ.

SECTIO II.

PRIMUM est, Missæ sacrificium commemoratiuum esse Dominicæ Passionis, iuxta illud prioris ad Corint. cap. 11. Quotiescumque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis donec veniat. Esse item sacrificium actionis gratiarum: quia est in signe obsequium quod rependitur Deo pro beneficiis ab ipso receptis. Itemque esse sacrificium laudis: quia declarat summam esse Dei excellentiam, cui tale tantumque obsequium debite cõuenienterque defertur. Præterea sacrificium esse propitiatorium: quia sic placet Deo, ut ipsum moueat nobis reconciliari, propitiumque esse, ac beneuolum fieri ad peccata nostra remittenda. Pro quo facit illud ad Hebr. 5. Omnis Pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in iis quæ sunt ad Deum, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis. Inde enim intelligitur Missæ sacrificium, ad quod offerendum Sacerdotes Euangelici assumuntur, valere ad remissionem peccatorum: quod & patet ex definitione Concilij Trident. sess. 22. can. 3. Esse porro sacrificium satisfactorium: quia applicat nobis penas per quas Christus in vita & passione sua toleratas, satisfecit pro peccatis à nobis debitis. Illis enim pro nobis toleratis sic placatus est Deus, ut earum gratia nobis reconciliari & in satisfactionem pro nobis indignis eas admittere dignetur; liberos nos relinquens à debito pœnæ. Esse denique imperatorium: quia nobis non tantum remissionem peccatorum, sed etiam multa alia beneficia impetrat; Christo membrorum ministeriorumque suorum orationibus vim & efficaciam conferente, dum pro ipsis, ex cap. 8. ad Roman. apud Patrem interpellat: nimirum orans in ipso facto, eidem Patri presentando vulnerum suorum cicatrices, & totius passionis sue memoriam.

Secundum notandum, pro præcedētis maiore intelligentia est, sacrificium Missæ efficaciam suam habere à crucis sacrificio, quod causa est sufficientissima omnium gratiarum, quæ quacumque ratione hominibus conferuntur: iuxta illud quod ad Hebr. 10. Christus dicitur vna oblatio consummasse in sempiternum sanctificationem. Nimirum eo quod per crucis sacrificium, sanctificationis nostræ quasi pretium (ut D. Thomas 3. part. quest. 48. art. 4. loquitur) sic persoluerit, ut non tantum remissionem peccatorum, tam quoad pœnam, quam quoad culpam: sed etiam ornamenta gratiæ & iustitiæ, ac beatitudinem ipsam nobis acquisiuerit. Idque in sempiternum seu pro omni ætate. Virtute enim tam digni sacrificij sic placata est indignatio diuina aduersus genus humanum (quod significat D. Paulus ad Coloss. 2. iniquis, Christum delevisse quod erat aduersum nos chyrographum decreti, ac tulisse, illudque cruci affixisse) adeo ut non sit amplius opus Christum mori in pretium nostræ redemptionis à seruitute diaboli (qui quos vincit per peccatum, seruos habet: à quo enim quis superatus est, huius & seruus est, 2. Petri 2.) merueritque; Christus, ut Deus quantum ex se est, velit omnibus hominibus & reconciliari, & præbere auxilia ipsis necessaria: tum ad redeundum in ipsius gratiam, tum ad euadendam pœnam peccatis debitam: tum ad consequendam subuentionem in necessitatibus tam viuorum quam defunctorum, iuxta definitionem Concilij Trident. sess. 22. cap. 2. Tanta autem efficia illius sacrificij deriuatur ad nos, per sacrificium Missæ ex eodem

149.

150.

cap. 2. & praecedenti primo: vt & per debitam sacramentorum perceptionem & mandatorum obseruationem. Rationem vero qua fit, sequentia notanda indicabunt.

151. Tertium igitur est; Missa sacrificium à Christo sic institutum esse in finem cultus diuini, vt misericorditer uoluerit nobis esse causam consecutionis omnium bonorum & depulsionis omnium malorum. Vnde conueniunt Doctores, peccatoribus prodesse ad impetrationem primæ gratiæ, ac peccati quantumuis ingentis remissionem. Hocque est, quod in Concilio Trident. sess. 22. cap. 2. dicitur, quod illius oblatione placatus Dominus, gratiam & donum penitentia concedenti, crimina & peccata etiam ingentia dimittat. Qua de re pluribus Suarez disp. 79. sect. 3. Iustus autem prodesse impetrando tum gratiæ conferuationem, atque adeo ne tentationes veniant, aut venientes vincantur, nec eis succumbatur: tum etiam ad bonos motus charitatis aliarumque virtutum: ex quarum debito vsu, gratia ipsa ex opere operantis in illis augetur: tum demum ad remissionem peccatorum venialium. De quibus Suarez. consequenter sect. 4. & 5. Patent autem, quia si sacrificium Missæ habeat vim impetrandi primam gratiam peccatoribus, minus dispositis, cur non habebit impetrandi iustis gratiæ augmentum magis dispositis. Deinde cum vim habeat impetrandi remissionem mortalium, habebit à fortiori & impetrandi remissionem venialium. Habere quoque vim impetrandi tam viuus quam defunctis iustis, nondum beatis relaxationem penarum peccatis debitarum, expressum est in fine cit. cap. 2. à Concil. Trident.

Prodesse item non modo ad spiritalia sed etiam ad temporalia bona impetranda, docent Suarez in eadem disp. 79. sect. 7. Henriquez lib. 9. cap. 13. §. 3. ac Gregor. à Valen. tom. 4. disp. 6. quæst. 1. puncto 1. §. 23. Id quod satis patet ex perpetuo Ecclesiæ vsu quo ipsum offertur pro terræ frugibus: pro infirmis: & vt in canone Missæ exprimitur. pro spe salutis & incolumitatis. Nec obstat ratio sacrificij: quia in veteri Testamento fuerunt vera sacrificia, que offerebantur pro temporalibus, quibus Iudæi inhæbant. Nec item obstat peculiaris dignitas istius sacrificij: quia illius oblatione, tales res à Deo petuntur sub implicita conditione si expediat nostræ salutis ad ipsius gloriam: qui finis non est indignus tali medio.

152. Quartum notandum, est valorem sacrificij Missæ finitum esse. In quo Theologos conuenire notat Bellarm. lib. 2. De Missa cap. 4. prop. 4. illudque confirmat ex vsu Ecclesiæ: quo plures Missæ ad eandem rem impetrandam celebrantur: id quod frustra fieret si vna sola infiniti valoris esset: quandoquidem ea sufficeret ad omnia que petuntur, impetranda. Et certe, non alia de causa sacrificium crucis vnâ tantum est, nec vnquam repetitur, quam quia ipsum fuit vnâ infinitum valoris.

Quo modo autem Missæ quoque sacrificium non sit infiniti valoris: cum idem sit cum eo ipso sacrificio crucis quo ad rem oblatam valoris infiniti, & quo ad offerentem, puta Christum, etiam si modus offerendi sit diuersus; idem Bellarm. adfert ibidem tres causas. Placet autem potissimum, quod talis fuerit Christi voluntas: vt quantumcumque ipse potuerit per vnâ oblationem sacrificij incruentum, siue per se solum, siue per ministrum factam; qualibet, & pro quibuslibet à Deo impetrare; noluerit tamen petere nec impetrare, nisi vt pro singulis oblationibus applicetur certa mensura passionis suæ; siue ad peccatorum remissionem; siue ad alia beneficia, quibus in hac vita indigemus. Cuius voluntatis sufficiens argumentum nobis est memoratus vsus Ecclesiæ, quæ Spiritus sancti magisterio regitur. Cur autem Christus ita voluerit, non est nostrum curiosius inquirere: vt nec cur assidue interpellet pro nobis, cum potuerit vnica interpellatione à Patre omnia obtinere.

153. Quintum notandum, est memoratum valorem distinguui posse (perinde ac valor bonorum operum solet) in generalissimum, specialissimum & speciale. Generalissimum autem dicitur, quatenus applicatur Christianis: pro quibus tam defunctis quam viuus offerri, patet ex oratione quæ in Missa proxime sequitur offertorium, his verbis: Sed & pro omnibus fidelibus Christianis viuus atque defunctis, &c.

Nec quemquam ex eo numero excludere potest Sacerdos offerens. Intellige autem applicari, nisi obex interuenierit, qualis est in viuus maioris excommunicatio. Nam in cap. Sacris De senten. excommunic. istud sacrosanctum sacrificium pro excommunicatis offerri prohibetur. Est etiam impedita peccatoris, cum qua non potest reconciliari: cum Dominus dicat Luca 13. N. si penitentiam habueritis, peribitis. Quamquam per modum interpretationis & orationis: Ex Missæ celebratione facta pro peccatoribus tanquam minime exclusis à communione Sanctorum, de qua in Synodo Ap. stolorum, possunt accedere illis diuina auxilia per quæ conferuntur in fide & spe: & inuentur ad suam conuersionem: ac etiam ad vitanda noua peccata superatione tentationum, & obseruatione præceptorum. Ex mensa enim parat aduersus eos qui tribulant nos, Pl. l. m. 22. fideles consequuntur, vt diabolus impediatur eos nimium tentare.

In vita sanctis vero obex est; tum æterna miseria, quia in inferno nulla est redemptio. Imo Deus armat orbem terrarum contra insensatos, Sapient. 5. Tum etiam æterna betitudo, in qua nulla est indigentia: cum sit status omnium bonorum aggregatione cumulatus. Non obesse autem detentis in purgatorio quod vita sancti sint: patet ex eo quod Concilium Trident. sess. 22. cap. 2. in fine habet, istud sacrificium pro defunctis in Christo nondum ad plenum purgatis rite, iuxta Apostolorum traditionem, offerri. Et ratio est, quia licet non sint in statu satisfaciendi per se, sed satisfaciendi: tamen quia pertinet adhuc ad Ecclesiam militantem (vt pote qui nondum triumphant) participes sunt communionis Sanctorum: ratione cuius, cum sint in Dei gratia, frui possunt satisfactionibus Christi & aliorum fidelium: atque adeo fructu Missæ proveniente ex merito Christi, redemptoris tam ipsorum quam viuorum. Videri potest Suarez disp. 79. sect. 10. Specialissimus vero sacrificij Missæ valor dicitur, quatenus Sacerdoti celebranti conuenit & applicatur specialius, quam cæteris: tanquam ei qui ex officio est per se proximus minister, in cuius actione, puta consecratione, consistit substantia propositi sacrificij: ex quo proinde, sicut & ex aliis suis actionibus, ipse peculiariter debet fructum percipere. Specialis valor demum dicitur is qui debetur illis pro quibus Sacerdos specialiter offert: vt solet pro illis à quibus stipendium sustentationis accipi, & nonnunquam ex mera amicitia: item que pro illis qui assistunt ipsi sacrificio, vt indicat specialis mentio quam celebrans facit ipsorum in canone illis verbis: Et omnium circumstantium, quorum tibi cognita est fides, & nota deuotio: pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt, &c.] Vbi aduerte obiter, tales dici offerre ob eorum cooperationem, qua siue hortando, siue rogando, siue iubendo curant sacrificium ipsum offerri, aut ei assistentes, in illud consentiunt: voluntate & desiderio offerentes, Sacerdotes ipso offerente. Quod quidem in moralibus sufficit ad denominationem: sic enim is qui curat vt aliquis occidatur, vel iuuat occidentem, vel ei assistit tanquam particeps facinoris, denominatur occidere, etiam si occisionem non exequatur.

Sextum notandum est, duos modos solere assignari quibus Dominicæ passionis nobis meritum applicari potest: vnus est ex opere operato; seu quod idem est, ex sola institutione diuina, independentè à bonitate operantis, in vt ipsum applicatum, nec sit maius ex eadem bonitate, nec minus ex contraria iniquitate. Alter vero est ex opere operantis: seu quo applicatio pendet ex bonitate & deuotione eius qui operatur: ita vt parum aut multum aut nihil applicetur, prout magna aut parua, aut nulla operantis bonitas & deuotio fuerit. Atque quoad eorundem meritorum applicationem per sacrificium Missæ: ea ex opere operantis esse, censeri potest eo nomine, quod ipsum sit particularis actio offerentis; qua de condigno mereri, satisfacere, & impetrare valeat, si ipse sit in Dei gratia & seruatis circumstantiis debitè offerat. Sicut enim Sacerdos iustus per alia bona sua opera potest mereri, satisfacere, & impetrare: potest id etiam consequi per sacrificium Missæ, quod est actio, ex obiecto longe melior & dignior alius. Quamquam tamen ipsius, vt nec alia sua bona opera, potest alius communicare quo ad effectum meriti de condigno: potest vero quoad effectum

fatiſfactionis & impetrationis. Ratio differentiae eſt, quod gloria quam meriti reſpicit, reddatur cuiq; ſecundum ſua propria opera, & ob Sanctiſſimum communionem vnus iuſt poenam Deus acceptet in ſatiſſactionem alterius: & moueatur ad miſerendum vni ob alterius pium factu, ſicut Matth. 9. Paralyticum Chriſtus ſanauit videns fidem eorum a quibus portabatur.

De ſe autem Miſſae ſacrificium proferre fructus effectusque ſuos ex opere operato, patet ex eo quod Concil. Triden. ſeſſ. 22. cap. 2. habet: ipſum eſſe mundam oblationem, quae nulla in dignitate, aut malitia offerendum inquinari poſteſt. Quod certe aliter eſſet, ſi ita penderet ab operante vt ex eius malitia inefficax redderetur. Patet item ex eo quod adhuc idem Conciliu habet ibidem, Chriſtum inſtituiſſe hoc ſacrificium, vt virtus crucis applicaretur in remiſſionem peccatorum, quae a nobis quotidie committuntur. Vnde intelligitur ex vi diſtinctae inſtitutionis non autem ex meritis miniſtri, ſacrificium Miſſae nobis conferre fructum paſſionis Chriſti: atq; adeo conferre ex opere operato, inſalubriterq; perinde ac ſacramenta: dummodo non ponamus obicem, negligendo auxilium gratiae quod Deus intuitu ſacrificij nobis offert ſufficiens ad noſtra n conuerſionem & liberationem a peccato; nolentſ & vocationem eius ſequi.

Nec obſtat, quod bona temporalia ad quae obtinenda a Deo, ſacrificium Miſſae offertur, non obtineantur ſemper: aut ſaltem, non ſtatim. Etenim vt per alias orationes, ſic & per Miſſae ſacrificium bona temporalia petuntur ſub implicita conditione, ſi ſaluti condeantur: quae conditio non adest ſemper. Praeterea fieri poſteſt, vt Deus petiti ſtatim annuat quidem, certis tamen ſolummodo temporibus a ſe conſtitutis, petita largiatur. De quibus plura Bellarm. lib. 2. De Miſſa cap. 4. Henriquez lib. 9. c. 13. Azor in 1. par. lib. 10. cap. 21. qu. 4. Greg. a Valen. tom. 4. diſp. 6. quaest. 11. puncto 1. §. 19. & Suarez diſp. 79. ſect. 1. & 2.

Sed nobis ſufficere poſteſt notaſſe, ſacrificium Miſſae alio modo habere vim ex opere operato, quam ſacramenta: quia non eſt inſtrumentum efficiens & immediate producens gratiam, ſicut ſacramenta quae illam immediate efficiunt in anima independenter a bonitate miniſtri, ex ſola inſtitutione diuina: ſed tantum eſt inſtrumentum (independentem item a bonitate miniſtri) mouens Deum ad producendum inſalubriter effectus qui eidem ſacrificio competunt ex diuina ſua inſtitutione, & quali pacto: ita vt non iuſtifficeret immediate ſicut baptiſmus, *exempli gratia*, ſed tantum impetrando vt Deus placatus, peccatori donum poenitentiae concedat, cuius interuentu iuſtifficeretur. Quod Concilium Triden. ſeſſ. 22. cap. 2. expreſſit his verbis: Huius oblatione placatus Dominus, gratiam & donum poenitentiae concedens, crimina & peccata etiam impentia dimittit. Accedit quod, vt ibidem additur, vna eademq; ſit hoſtia, idem tunc Sacerdotum miniſterio offerens, qui ſeipſum per ſe in cruce obtulit, ſola offer. nd. ratione diuerſa: in hoc ſcilicet, quod in cruce obtulerit ſe per ſe cum ſanguinis effuſione: & in Miſſa per miniſterium Sacerdotis ſe offerat ſine tali effuſione. Vnde intelligitur, idem de ſacrificio Miſſae dicendum eſſe, quod de ſacrificio crucis dicitur; nimirum non iuſtifficaffe mundum, efficiendo immediate in hominib. gratiam, ſed tantum meritori placaffe Deum, impetrando ab eo vt homines ad ſalutem perducerentur per debita media.

Tertium notandum, eſt difficultatem eſſe ad proxim ſpectantem, An ſacrificium Miſſae pro pluribus oblatum, minus pro ſingulis, quam oblatum pro vno. Cui ſatiſ fieri poſteſt tribus propoſitionibus, quas Suarez in citat a diſp. 79. ſect. 12. la. e perſequitur. Prima eſt, Quando plures offerentes concurrant cum Sacerdote ad idem numero Miſſae ſacrificium: quatenus tales integram nec minorem ſuae oblationis fructum vnumquemque percipere, quam ſi abſq; alijs offerret. Ratio eſt: quia oblatio ſacrificij ex concurſu plurium offerentium, non ſit minus grata & acceptabilis Deo: quandoquidem is ipſe concurſus, eſt partium ordinatarum vnus oblationis totalis pro ipſius diuina gloria. Quare ex illo n. n. minuitur ipſius oblationis fructus. Deinde ſi minueretur ſatendum eſſe minorem fructum percipi ex auditione Miſſae,

cum multi ſi n. l. audiunt, quam cum pauci: quod a communi omnium exiſtimatione alienum eſt.

Secunda propoſitio eſt: Valorem ſacrificij Miſſae, quem Sacerdos prout eſt publicus Chriſti miniſter, poſteſt cui velit applicare, eo minorem eſſe in ſingulis, quo pluribus applicatus fuerit: ſiue applicatio fiat diuerſis intentionibus particularibus: ſiue vna communi pro toto populo ſeu communitatis. Hanc ſicut Suarez dicto 2. tenent Henriquez lib. 10. cap. 19. §. 5. in principio, plures citans in margine lit. D. Gregorius a Valent. in ſine ante memorati puncti primi. Azor in 1. par. ſummae libr. 10. cap. 21. quaestio. 1. ac Toletus libro 2. inſtruci. Sacerd. cap. 6. Et eſt contra eos qui poſt Caietan. 3. part. quaest. 79. art. 5. concedunt quidem finitum eſſe fructum ſacrificij Miſſae, non tantum vt ei reſpondet, quatenus a Sacerdote & ab alijs offerentibus tanquam priuatis: verum etiam vt reſpondet eidem, quatenus eſt a Sacerdote tanquam miniſtro Chriſti, ac gerente pro populo perſonam publicam apud Deum ad inſtar legati & mediatoris. Nihilominus tamen volunt eum fructum quem Sacerdos applicat, quibus vult, non minui applicatione: ſed multiplicari in omnibus quibus applicatur: ſicut ignis habens tantum vim producendi calorem finitum, vt octo q. aduun, ſi aequaliter multis ſubiectis applicetur, producet in ſingulis calorem illius quantitatis. Vnde ſequitur, quotquot ſunt pro quibus Miſſa offertur; vnus fructum non minui ex ſocietate aliorum, qui ſunt pariter offerentes.

Ad eorum refutationem vero & allatae propoſitionis confirmationem facit vſus Eccleſiae interpres optima inſtitutionis Chriſti. Is enim eſt, vt nonnunquam ex intentione Sacerdotis, Miſſa applicanda vni, tota illi applicetur: vt fieri ſolet quando Sacerdos ea tota intentione celebrat pro anima Petri. Tunc enim facit applicationem talem vt ex eo totus fructus ſacrificij Miſſae quem applicare poſteſt, deriuetur ad animam Petri, excludanturque aliae animae, quibus nihil relinquitur participandum. Quod quidem perperam fieret, ſi is fructus ſecundum ſe totum multiplicabilis eſſet in plures: quoniam eo poſito, nulla datur ratio ſic applicandi vni, vt caeteri excludantur: cum ſine illius praedictio poſſit iſtis quoq; fieri applicatio. Deinde ſicut eidem perſonae non poſteſt fieri duplex tot. iſis applicatio fructus vnus eiſdemque ſacrificij, ſed requiritur duplex ſacrificium, vt patet ex Eccleſiae vſu p. ocurandi plures Miſſas pro eodem defuncto: ita nec poſteſt idem effectus vnus ſacrificij Miſſae, totaliter applicari diuerſis perſonis. Confirmatur: quia ſi hoc ita eſſet, Sacerdos qui plura ſtipendia integra accepit a pluribus, poſteſt celebratione vnus Miſſae ſatiſ facere: quod vſui Eccleſiae aduerſatur & rationi. Vnde tradita in praecedenti libr. 23. num. 233. & 234.

Tertia propoſitio eſt. Sacrificium Miſſae oblatum pro multis, eandem impetrandi vim habere in ſingulis, quam habet, pro vno tantum oblatum: quia cum ſit ſecundum ſe inſiniti valoris, & infinite Deo gratum, quantumcunq; in valore & multitudine ſunt beneficia quae petuntur, ſuperantur a valore eiſdem ſacrificij, & rei in eo oblati & offerentis inſinitam dignitatem: adeo vt oblatum pro multis merito cenſeatur eandem vim impetrandi habere, quam haberet pro vno tantum oblatum. Eandem vim item habere impetrandi maximum ac exiguum beneficium.

De Miſſa celebratiōe quoad circumſtantias perſonae celebrantis.

SECTIO III

Nomine circumſtantiarum perſonae celebrantis ſignificantur requiſita in illa, ad debite & inculpate celebrandum. Primum autem requiritur ex Chriſti inſtitutione (de qua Concilium Triden. ſeſſ. 22. cap. 1.) vt ſit Sacerdos: alias enim ſacrilegium grauiffimum committeret celebrando: neque impedimentum habeat cenſurae Eccleſiaſticae, aut irregularitatis: quas violare in re tanta dignitatis, dubium non eſt peccatum eſſe mortale. Deinde requiritur, vt habeat tam animae quam corporis diſpoſitiones requiſitas ad ſalutarem Euchariſtiae ſumptionem, quae ſine graui ſcelere omitti nequit in Miſſae celebratione. De quibus diſpoſitionibus ante dictum eſt in cap. 7. Praeterea requiritur vt reci-

158.

tarit horas matutinas: quod iam tractatum est nobis in præcedenti tom. h. 18. nu. 167.

159.

Amplius requiritur ut indutus sit sacris vestibus: quæ sunt amictus, alba, cingulum, manipulus, stola seu orariû, & pianeta seu casula: habentes bonas significationes sacras. Tum in ordine ad mores: quarum præcipuæ censentur indicatæ in illis orationibus, quas Ecclesia instituit à Sacerdote dicendas quando eas induit: ut habet Suarez *disp. 82. scilicet. 2. dictio 2.* qui videri potest. Tum in ordine ad passionem Domini, prout tradidimus, *licet paucis*, in præced. lib. 19. nu. 33. Notandum est autem talium vestium materiam, esse quidem determinatam quoad amictum & albam: nempe lineam esse debere: quia id colligitur ex patribus: non item quoad reliquas, quia nihil certi determinatum inuenitur apud veteres, prout notat Suarez *loco citato colum. 5.* adeo ut possint esse vel lineæ, vel lanæ, vel ex quacunq; alia materia, sic apta ad corpus humanum tegendum, ut vestimenti rationem habeat. Nec multum refert cuius ea sit coloris: quoniam etsi in Missali pro certis temporibus, certi colores talium vestium ordinantur: ea tamen ordinatio censeri potest non esse præceptum propriè: sed solum regulam directiuam. Pro quo facit difficultas habendi ab omnib. tantam vestium varietatem quantum ordinatur.

160.

Quod vero pertinet ad formam earundem vestium: cum vna artificialis sit, consistens in earû figura: & altera moralis seu sacra, consistens in benedictione Episcopi aut alterius Sacerdotis habentis priuilegium: ac artificialis, qualis determinate esse debeat, iudicandum est ex recepta circa eam. Ecclesiæ consuetudine: ac quando variatione aut destructione cesset, ex cessatione aptitudinis ad vsum induendi & significandi, in quem instituitur. Consistens vero in benedictione qualiter perficiatur, est descendum ex Pontificali Romano. Quæquidem tunc desinit, *argumento cap. Quod in dubijs, De consecrat. Ecclesiæ*, cum vestimenta ipsa benedicta sic dissoluantur, ut figuram prædictam amittant: vel ut sint inepta ad vsum sacrum, ad quem instituantur.

Vnde inferre licet, ea, quæ Suarez in sequenti columna sexta habet ex Paludano & Syluestro. Est primo, si manica albæ ab ea separetur omnino, benedictionem illius amitti, ita ut denuo benedicenda sit, si iterum ea ipsa manica illi assuatur. Secundo, si priusquam figura vestis destruat, ad eam reficiendam assuatur paulatim aliqua, quamvis non sint benedicta, manere benedictionem: quia eadem nihilominus vestis benedicta manet. Nec enim accessorius tollit principale, sed illud sequitur: nisi tanta huic accessio fieret ut posset pene nouum censeri. Tertio, cingulum, si rumpatur omnino, neutraq; pars eius per se sufficit ad cingendum, amittere benedictionem amissa aptitudine ad vsum proprium. Nô amittere autem quoad partem quæ post fractionem adhuc fuerit apta ad cingendum: nec item totum ipsum cingulum, si antequam frangatur, remedium adhibeatur conuexioris fortiori partem, etiam si per nodum. Quarto, stolam posse locum cinguli tenere: cum & ipsa sit benedicta, & apta ad vsum cingendi. Possitem tenere locum manipuli, ut aptam quoq; ad eius vsum: ac vicissim manipulum tenere locum stolæ, quando fuerit longitudinis sufficientis ad eius vsum. Postremo istiusmodi vestes si duplex sint, & compositæ ex vna interiore, & altera exteriori, per earum separationem ab invicem non amittit benedictionem: sed alteram ab altera separatam, manere benedictam: quoniam vtraque per se, est integra casula, stola, &c. quandoquidem cum materia sufficienti formam habet integram. Nec obstat vnitas benedictionis: quoniam non repugnat eam sufficere multis simul propositis.

161.

Cæterum ex communi Doctorum consensu (*quem admodum initio sequentis sectionis tertiae Suarez habet nonnullis citatis*) peccatum est mortale in celebratione Missæ vel vnû tantum ex sex antememoratis vestimentis sacris omittere. Cuius consensu præcipuum fundamentum est vniuersalis consuetudo Ecclesiæ, talem ritum obseruans, tanquam necessarium ac pertinentem maximopere ad reuerentiam debitam sanctissimo Euchariæ Sacramento. Quodq; Scotus & Richardus cingulum excipi voluerunt Nauar. in *Enchir. cap. 25. nu. 84.* ex eo rejicit, quod in Pontificali Romano perinde benedictio assignatur pro cingulo ac pro quinq; reliquis.

A quo peccato si omisso sit omnium illorum vestimentorum (ita ut celebretur cum solis vestibus communibus & usualibus) metum, *eiam mortis*, non excusatur Suarez *ibid. col. 2.* probat: quoniam ea non potest fieri absq; scandalo proximi & periculo magnæ irreuerentiæ Dei.

Si omisso tantum sit vnus ex minoribus, ut cinguli aut manipuli: sicut potest abesse prædictum periculum, ita & excusationem à mortali adesse non repugnat. Eadem quoque excusatio potest esse ex defectu plenæ deliberationis seu inconsideratione; nisi proueniat ex negligentia lata quæ ignorantiam reddit crassam & inexcusabilem: ut in se, sic & in suo effectu. Ex paruitate materiæ autem non videtur posse esse: cum nec videatur minor in hac re materia assignari posse, quam vnus cingulum, aut vnus manipulus: quorum ommissionem sicut cuiusque cæterorum vestimentorum Doctores sentiunt (ut attigitur) peccatum esse mortale; nec dici potest paruitatem eam contingere, cum vestimentum ipsum nondum est benedictum: quia cum tali celebrare, perinde mortale est, atque omisso eodem vestimenti genere, celebrare: quoniam ex Ecclesiæ institutione necessarium est eius generis vestimenta consecrata esse: prout in cap. Vestimenta, De consecr. dist. 1. dicitur his verbis: Vestimenta Ecclesiæ: quibus Domino ministratur, & sacra debent esse, & honesta.

Nec item dici potest eandem contingere, cum etsi omnia talia vestimenta sint sacra, tamen sunt valde immunda, aut valde detrita: quoniam talibus uti in celebratione, non est sine omnibus sacris vestibus celebrare: ac proinde nec transgredi propositum præceptum nec peccare vel venialiter. Culpa autem quæ in eo contingit committitur contra præceptum naturale, de sancte & reuerenter tractandis rebus sacris: à qua excusari potest Sacerdos ad quem non pertinet talium vestimentorum custodia, vtens vestibus quibus potest, quas ve in Ecclesia inuenit, non habendo copiam aliarum. N si forte eæ sint enormiter immundæ, quia tunc censeri possent irreuerentia saltem venialis.

De vestibus vsualibus, quibus indutus esse debet Sacerdos accedens ad sacras superinduendas, Suarez in *eadem sectione 3.* prædictis addit. Primo de consuetudine Ecclesiæ Sacerdotem non debere, nisi calcæatum ad altare accedere: idq; tantum ob maiorem honestatem & decentiam; non autem ob aliquam ceremoniam, significationemve sacram. Secundo prohibitum esse Sacerdotem celebrare cooperto capite, cap. Nullus Episcopus aut Presbyter seu Diaconus ad Missarum solemniam celebrandam præsumat cum baculo introire, aut velato capite altari Dei assistere. Excusationem autè à peccato esse posse ex dispensatione Superioris: ut etiam absq; ea, si non possit facile postulari, & grauis infirmitas, aut necessitas vigeret sic celebrare: maxime quando talis necessitas, celebrandi; modus, non continet, sed tantum semel aut iterum contingit. Pro eo vero facit verbum præfatum, vsurpatum in citato cap. importans temeritatem in cõtraueniendo prohibitioni. Admonet merito idem Suarez tunc ad scandalum vitandum debere curæ esse ut in secreto celebretur. Postremo addit de cæteris indumentis, obseruandum esse id quod habetur ex Missali: nempe ut Sacerdos ad celebrandum accedat honeste vestitus, ita ut superior vestis quantum fieri possit ad talos pertingat.

Vltimo requiritur in Sacerdote celebrante, ut saltem vnû habeat sibi ministrantem: quod satis patet ex vniuersali Ecclesiæ consuetudine, vsu recepta ad modum præcepti: quod tanquam positum in re graui, obliget ad mortale. Pluribus quidem istud tractat Suarez *disput. 87.* sed ad nostrum institutum sufficere potest attigisse responsum ad aliquot dubia quæ idem habet.

PRIMUM DVBIUM: An oporteat talem ministrantem esse masculinum. Ad quod respondetur affirmatiuè, iuxta illud in cap. 1. §. finali, De cohabit. Cleric. & mulierum. Prohibendum quoq; est, ut nulla fœmina præsumat ad altare accedere, aut Presbytero ministrare. J Accedit quod de se indecens sit fœminam tale ministerium exhibere: atq; adeo periculosum, ob occasionem immundiciæ, alienissimæ & operatione mysticæ sacrosanctæ Euchariæ.

SECUNDUM DVBIUM EST: An aliqua necessitas possit fa-

164.

cere

REGIA
PRA
FORJ
E V

cerre licitam Missæ celebrationem sine ministro. Ad quod respondetur: si necessitas sit ordinaria & continua: ut cum Sacerdotes heremita solus omnino & sine socio statuens vivere, ad satisfaciendum præcepto de audienda Missa, vellet diebus festis celebrare solus ipsidem diebus: tunc opus esse Pape dispensatione, præsertim cum necessitas eiusmodi sit ex voluntate propria: ideoque non habeat de se vim excusandi ab obseruatione communis consuetudinis Ecclesiæ: cui repugnantem viuendi modum nõ debuit inuere propria tantum voluntate. Sin autem necessitas sit extraordinaria raro contingens, & notabilis: qualis est diei festi magnæ solemnitatis aut dandi moribundo viaticum aut quid simile, videri potest locum esse excusationi in hac re, sicut est & regularis. Necessitas non habet legem: quæ procedit maxime in lege humana: cuiusmodi est consuetudo proposita. Et ita cum Soto in 4. distinct. 13. quest. 2. art. 5. ad 12. tenet Suarez dist. 87. sect. 1. in fine alij citatus. Additque cum eodem, si urgente necessitate oporteat Sacerdotem aut solū celebrare aut fœminam administram adhibere, potius celebrandum esse absque ministro, quam fœminam ministrante: tum quia istud prohibitum est expresse, tum quia indecentius est, quam illud.

TERTIVM DVBIVM EST: Ad quod peculiariter teneatur ministrans Sacerdoti celebranti. Hoc Suarez tractat in sequenti sect. 2. Responso autem est, duplicem esse posse talem ministrum: vnum ex officio ratione ordinis, quo consecratus est ad id ipsum ministerium, ut Diaconus, Subdiaconus alijque initiati minoribus ordinibus: alterum vero privatim solummodo infertuentem & tanquam laicum. Quoad priorem ministrum autem, ipsam teneri ad obseruationem rituum, qui circa solemnem Missæ celebrationem sunt ab Ecclesia instituti, prout habentur in Missali aut Pontificali Romano. Quocirca vti debet vestibus sacris ab Ecclesia pro ministerio ipsius institutis, atque seruare caeremonias omnes ad illud pertinentes: siue in verbis siue in actionibus consistentes. Quas leuiter omittendo peccat, non tamen mortaliter, si absit scandalum & aliud quidquam mortaliter aggrauans: quia cum ministerium ipsius in Missæ celebratione tantum sit accessorium, caeremonia ad illud spectans non est res adeo grauis, ut omisio eius in eadem celebratione, debeat mortaliter censeri: nisi ea redundet in aliquem notabilem irreuerentiam Sacramenti, ut si Diaconus sponte omitteret aquam mittere in calicem: Subdiaconus nollet Epistolam legere: & sic de alijs id genus.

Quoad posteriorem ministrum vero, ipsum teneri curare ne desit ijs quæ ipsi in ea re incumbunt: negligenter enim se in illis gerens potest interdum peccare etiam mortaliter: ut cum per suam latam negligentiam est in causa ut Sacerdos pro vino aquam offerat. Item scire debet celebranti respondere secundum ritum ab Ecclesia præscriptum: alioqui enim peccaret vsurpando ministerium quod non nisi in eptè potest præstare. Quamquam si casus adesset tantæ necessitatis, ut liceret Sacerdoti sine ministro celebrare, liceret quoque talem adhibere prius instructum sequi se dicentem verba responsum, eique illa intjmantem. Quod quidem minus est, quam celebrare absque vilo ministro, si quidem longe minus aduersatur vniuersali Ecclesiæ consuetudini: est quantū fieri potest, id quoque debet vitari, tanquam valde indecens: & alienum à communi ritu celebrandi, ad quem spectat ut Sacerdos nonnullis dictis alijs ipso tacente respondeat.

SVM MARI PARS
SECUNDA.

- 166 Quæ sit Sacerdotis obligatio celebrandi Missam.
- 167 Pro quo tempore sit Sacerdotum obligatio celebrandi Missam.
- 168 Obligatio quotidie celebrandi quando contingat.
- 169 Ea non adstringuntur quidem singuli Sacerdotes: laudabile tamen est ipsos quotidie celebrare.
- 170 Dies in quibus non est licitum celebrare.
- 171 Non est licitum eidem Sacerdoti eodem die pluries celebrare, exceptis aliquot casibus, & quibus.
- 172 Notanda de casu quo contingit vnum Parochum habere plures parochias.

- 173 Pars diei in qua licet Missam celebrare, est ab aurora ad meridiem, & quid aurora nomine significetur.
- 174 Exceptio diei Natiuitatis Domini: atque priuilegij quo conceditur præuenire illud tempus, aut vltra illud differre celebrationem.
- 175 Celebratio Missæ vt licita sit requirit locum sacrum, aliquot casibus exceptis.
- 176 Primus, cum interuenit licentia Episcopi.
- 177 Secundus, cum necessitas urget.
- 178 Tertius, cum habetur Pape priuilegium: in quo quid sit considerandum.
- 179 De celebratione in Ecclesia polluta.
- 180 Varijs modis polluitur Ecclesia, quorum primus est, per homicidium voluntarium.
- 181 De secundo modo (qui est per sanguinis humani effusionem) notanda pro praxi.
- 182 Ad tertium (qui est feminis humani effusio) conditiones requiritæ: & quatenus conugalit copula eodem contineatur.
- 183 Crimen in Ecclesia per petratum, per quod ipsa polluitur, debet esse notorium.
- 184 De quarto modo, qui est per excommunicati, & quinto, qui est per pagani sepulturam in loco sacro.
- 185 Quatenus polluitur locus sacer ob sepultum in eo infantem mortuum sine baptismo.
- 186 De sexto modo per parietum destructionem: locum habens tantum in locis sacris consecratis: cum ceteri habeant, etiam in solummodo benedictis.
- 187 De ratione quæ cæmeterium potest quing, præcedentibus modis: quodque oratoria quæ non sunt sacra, nec sint obnoxia pollutioni.

De celebratione Missæ quoad circumstantiam temporis.

SECTIO III.

QUÆ hunc spectant trademus aliquot quæstionum explicatione.

PRIMA est, quam attigimus in præcedent. numero 46. & 47. An quivis Sacerdos etiam si nec animarum curam habeat, nec beneficium Ecclesiasticum, teneatur Missam aliquando celebrare. De qua authores in vtramque partem referunt Azor in 1. par. lib. 10. cap. 24. questio. 1. & Suarez tom. 3. in tertiam par. disp. 88. sect. 1. Quare bene expensa, partem negantem indicat probabilitate non carete quidem: sequendam tamen esse partem affirmantem & in praxi consilendam: quia est magis pia ac tutior, nec obnoxia scandalo, quod Sacerdos dat nunquam celebrans, cum facile sit id haberi pro signo malæ conscientie & præiudicij. Probatur vero eadem pars (quidquid sit de contraria) ex eo, quod in cap. Dolentes De celebr. Missarum, poena suspensionis quibusdam Sacerdotibus imponatur, ob quædam delicta: quorum vnum est, quod vix in anno quater celebrarent. Itemque ex eo, quod Concil. Trid. sess. 23. cap. 14. de reform. Episcopo præcipiat curare, ut Sacerdotes saltem diebus Dominicis & festis solennibus: si autem habuerint curam animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciunt Missas celebrent. Vnde patet Ecclesiæ sensum esse, quod Sacerdotes quantumcunque simplices, non sint omnino liberi ab obligatione celebrandi Missæ sacrificium. Quod quidem apertius habetur ex eodem Concilio, in præcedenti sess. 22. cap. 1. cum Christum id ipsum præcepisse, dicens Apostolis Luca 22. Hoc facite in meam commemorationem,] declarat his verbis. Ad sub earundem rerum symbolis, Apostolos, quos tunc noui Testamenti Sacerdotes constituebatur, ut sumerent tradidit, & eisdem, eorumque in Sacerdotio successoribus ut offerrent præcepit: per hæc verba, Hoc est corpus meum.] Vnde patet, quod ut singuli quique Apostoli, ad quos Christus ea verba dirigebat, eo præcepto obligati sunt: sic etiam obligari singulos Sacerdotes, etiam simplices, tanquam Apostolorum reuera in Sacerdotio successoribus: etiam si non sint in iurisdictione, sicut sunt ij qui curam habent animarum.

SECUNDA QUÆSTIO EST: Pro quo tempore obliget præceptum diuinum celebrandi Missam, Sacerdotibus impositum. Ad quam responderi potest, tale tempus videri in Concilio Trid. sess. 23. cap. 14. (per verba paulo ante citata)

deter-

VAL
CIS

166.

167.

determinatum ad dies Dominicos & festorum solemnium: respectuque eorum qui animarum curam habent; quoties id requiritur et suo muneri satisfaciant. Quae determinatio facta adeo suauius, non videtur censenda obligationem ad mortale inducere: ita ut ei contraveniens non peccet plusquam venialiter: imo & possit excusari omnino à peccato, si bona intentione ex aliqua causa rationabili iudicio prudentis, id faciat. Quamquam si in contraveniendo ita perseveretur, ut sine legitimo impedimento vix ter aut quater in anno celebretur, peccatum committetur mortale, prout citatis D. Thoma & Richardo Nauarrus docet in *Enchir. cap. 25. numero 88.* argumento eius, quod antereulimus ex cap. Dolentes, De celebr. Missarum. Nam suspensionis poena generaliter imposita, valde grauis est, & ideo grauem indicans culpam. Accedit quod moraliter vix contingat tanta omisio celebrationis Missae, quin ea habeat scandalum adiunctum, proprium spirituale detrimentum notabile, aut periculum peccandi liberius, aut (quod pessimum est) affectum & voluntatem liberius peccandi. Vnde mihi probatur quod Azor in supra citata *questio. 1. §. Si queras* habet his verbis. Non absoluerem eum qui statueret nunquam per totum anni cursum Missae sacrificium facere. Nec excusarem eum qui nunquam per annum sacrificat, ob impedimentum quod ex ipsius voluntate exiit, & pendet: nec item eum qui ideo nunquam per annum sacrificat, quod frequenter peccare soleat. Peccatum enim est voluntarium, & ideo illud cauere debet, & curare ut Missae sacrificium digne offerre queat. Hæc ille.

168. TERTIA QUÆSTIO: An liceat Sacerdotibus quotidie sacrificium Missae facere. Atque pro parte affirmante facit quod in cap. Visum, De consecr. distinct. 1. habetur. Sicut nulla dies excipitur, quâ non pro viuientibus & pro quibuslibet necessitatibus Dominum deprecetur: ita nimirum nulla dies excipi debet, quin pro animabus fidelium, preces in Missarum solemnibus Domino fundantur. Item quod in cap. Iteratur De consecr. distinct. 2. dicitur: Iteratur quotidie hæc oblatio, licet Christus semel passus in carne per vnam eandemque mortis passionem semel saluauerit mundum. Pro negante vero facit, quod ex Innocentio Papa refertur in cap. Sabbatho De consecr. distinct. 1. traditionem Ecclesiae habere, isto biduo (intelligit biduum proxime præcedens Pascha, nempe diei Veneris & Sabbathi sancti) Sacramenta penitus non celebrari.

Solutionem autem, quam Suarez latius persequitur *disp. 80. sect. 2.* paucis perstringemus aliquod propositionibus. Prima est (in qua Doctores conueniunt Suarez *ibidem dicto 2.* tangit) in singulis Ecclesijs Cathedralibus, Collegialibus, Parochialibus, aut Conuentualibus debere quotidie offerri sacrificium, si conueniens seu mediocri Sacerdotum sit numerus. Hæc probatur ex communi Ecclesiae consuetudine: quam habere obligandi vim, satis insinuatum est in sapientia. Cum creatura, De celebratione Missae. vbi Honorius tertius mandat vniuersis Prælati ne permittant se negligentia sic corpore, quin pro anniuersarijs defunctorum, & pro festo veteris secundum temporum congruentiam, Missarum solemnium conuentualiter celebrari procurent. Esse vero obligationem sub mortali, intelligitur ex eo quod refertur in re graui: utpote multum pertinente ad commune bonum fœderium: cuius gratia prædictis Ecclesijs assignati sunt redditus ad sustentationem Ecclesiasticorum celebrantium diuina officia: qui non satisfacientes tali muneri, tanquam peruersæ agentes scandalizant eos ipsos fideles, nisi habeant aliquod iustum impedimentum. Obnoxij vero tali peccato sunt maxime Ecclesiarum, qui tenentur curare ne eis sacrificia omnino desint.

196. Secunda propositio est: Singulos Sacerdotes, etiam si non teneantur, posse tamen seclusa prohibitione, aut alio impedimento speciali, quotidie Missam celebrare. Pro hac Suarez *dicto 4.* aliquot Patrum auctoritates adfert: addita hac ratione, quod quotidie celebrare nullo iure sit prohibitum: idque alias sit de se bonum. Quod posterius potest, quia quid illicitum esse dici tantum potest, vel quia prohibetur, vel quia est de se malum. Prius item patet: quia quotidie offerre Missae sacrificium, cedit ad Dei cultum, quem illi perpetuo debemus: ita ut non immerito, eiusmodi oblationi

accommodari possit appellatio iugis sacrificij quæ habetur Danielis 12. Cedit item magnopere in bonum fidelium: qui solent plurimum nisi fructu oblationis tanse efficaciam ad Deum reddendum sibi propitium in necessitatibus suis, quæ quotidianæ sunt. Quamquam, vt bene Suarez ipse monet, non est ideo negandum, quin interdum bonum sit ex reuerentia, tale munus aliquo die intermittere: cum diuersa sint personarum conditiones, & variæ diuisiones gratiarum Spiritu sancti.

Tertia propositio est: Duos esse dies anni in quibus non est licitum singulis Sacerdotibus celebrare Missam. Hæc probatur ex cap. Sabbatho De consecr. distinct. 3. vbi dicitur Ecclesiae traditionem habere biduo penitus Sacramenta non celebrari: sermo autem est de biduo præcedente proximo sanctum Pascha, nempe de feria sexta & Sabbatho maioris hebdomadæ. Atque quoad feriam sextam omnes in hac consentiunt, non autem quoad Sabbathum sanctum. Nam Suarez in *sine citata sectionis 2.* cum Soto in *4. distinct. 13. q. 2. art. 2.* existimat quoad idem Sabbathum, ius antiquum esse abrogatum: quod Azor in *ante memorato cap. 24. quest. 4.* cum Nauar. in *Enchir. cap. 25. num. 88.* negat, & probabilius: quia memoratum ius iisdem omnino verbis declarat Ecclesiae traditione, diuina eo die non celebrari, nec in præcedenti feria sexta. Neque assignari potest ius commune contrarium: aut vniuersalis Ecclesiae consuetudo, quibus illud abrogatum sit.

Eandemque esse nunc rationem illud ipsum obseruandi, quæ fuit antiquius (ne dicatur cessare cessante illius ratione) argumentum est non obsecrum: quod cum vigilia Pentecostes, & Sabbathum sanctum, officium solemnium Missae habeant simile: in illa assignetur Introitus pro Missis priuatis: eo quod nimirum sunt eo die permittæ: nõ autem in hoc, in quod pariter fieri debuerit, si pariter esset tunc licita Missarum priuatarum celebratio. Nec enim apparet ratio disparitatis. Veruntamen quia prædictum ius est humanum, si ubi esset consuetudo in illo Sabbatho celebrandi, à viris etiam doctis & timoratis usurpata, isthic poteris ceteri eodem iuri derogatum ex parte. Item si casu occurrat necessitas exigens tunc Missam priuatim dici, id fieri poterit ex Prælati dispensatione, prout notat Azor, & quotidianus in ceteris præceptis humanis vsus ostendit.

Quod attinet ad feriam quintam maioris hebdomadæ, sunt qui negent liberum esse eo die singulis Sacerdotibus Missam celebrare; ob consuetudinem, quæ eo die ceteri Sacerdotes solent à suo Prælato sacrosanctam Eucharistiam sumere. Quam consuetudinem si ubi sit recepta, oblatio quominus iisdem Sacerdotibus liceat eo die celebrare. Azor docet, in *sequenti quest. 5.* Suarez autem in *citata sect. 2. §. Superest* cum Soto in *4. dist. 13. qu. 2. art. 2. & Nau. in Enchir. cap. 25. n. 88.* tenet contrarium: quia cum nullum ius detur quod obstat celebrationi eo die, talis consuetudo censeri potest seruati tantum ex deuotione, non ex aliqua vi, quam habeat obligandi (vt patet ex facto virorum piorum eo die sine scrupulo celebrantium) nisi forte illius transgressio generatura sit scandalum pusillorum ob eorum ignorantiam.

QUARTA QUÆSTIO EST: An vni Sacerdoti liceat eodem die plures Missas dicere. Ad quod responderetur, non licere exceptis aliquot casibus. Textus enim quo id prohibetur est apertus, De consecr. distinct. 1. cap. Sufficit Sacerdoti vnam Missam die vna celebrare, quia Christus semel passus est. &c.] Quibus verbis præceptum contineri indicant quæ inferius ibidem ponuntur. Qui pro pecunijs & adulatione secularium vna die præsumunt plures facere Missas non æstimo euadere damnationem. Ad idem faciunt cap. Consultuisti & cap. Te referent, De celebratione Missarum. Facit & Ecclesiastica consuetudo quæ tanquam obligans seruatur. Obligationem autem eam esse sub mortali, nisi aliqua causa rationabilis excuset, satis indicant citata verba capituli Sufficit. Non æstimo euadere damnationem.]

Casus autem exceptos Suarez in *citata disp. 80. sect. 3.* nouè refert, à diuersis traditos: ex quibus tres tantum approbat tanquam innixos sufficere fundamento. Primus est diei Natalis Domini in qua die communi Ecclesie consuetudine singulis Sacerdotibus permittitur vt celebrent tres Missas. *Vide glossam ad citatum cap. Consultuisti, verbo Natiuitati.*

Secundus est, quando in festo valde solemnitate necessitas exigat ut Missa dicatur pro defunctis, tantumque est vnus Sacerdos. Tunc enim censetur ratio sufficiens adesse, dicendi rursus Missam de die ipso solemnitate praesertim cum nullus detur casus necessitatis tale quid agendi, de quo potius quam de eo, merito intelligatur illud quod in cap. Sufficit, De consecr. dist. 1. approbatiue dicitur. Quidam tamen pro defunctis vniam, intellige Missam, faciunt, & aliam de die si necessitas fuerit.

Tertius casus est: cum idem Parochus habet duas Parochias, nec commode potest habere coadiutorem, & in vtraque, populus solitus est (quisque scilicet in sua) Missam audire. Notat vero circa hunc casum in fine eiusdem sectionis Suarez. Primo pari ratione dici posse tres Missas ab eo qui pariter haberit tres Parochias: ac quae necessitas est celebrandi, in duabus, eadem sit celebrandi in tribus.

Secundo propositum casum non arctari ad dies festos in quibus est obligatio audiendi Missam: sed extendi ad dies quoque operarios: in quibus haec satis grauis causa datur: scilicet ut populus non priuetur opportunitate audiendi Missam, si conseruerit tunc audire, ac aegre careat tanti sacrificij fructu.

Tertio: praedictum Parochum in die Coenae Domini, monumentum erigere debere tantum in parochia principali; ad quam facile est conuenire eos qui ad aliam pertinent. Quod si inconsiderate exegerit, non aduertens se non posse vtroque Sacramento in monumento asseruatum sumere, eo, quod talis sumptio fiat, hostiae particulam admixtam vino: ita ut frangatur in ea ieiunium naturale, impediens secundam sumptionem faciendam in altera parochia. Si inquam, aliquid tale contingat: memoratus author hoc remedium praescribit: ut si errorem suum deprehendat ante priorem officij celebrationem, non mittat vinum in calicem, sed tantum hostiae particulam quae ei miscenda fuit. Sin autem deprehendat post idem officium iam expletum (atque adeo soluto naturali ieiunio sumptione vini) ut omittat officium in secunda parochia, & sanctissimum Sacramentum recondat in sacrario. Inde enim impeditur ipsum sumere, perinde ac sumptio vini quo perfundendus est calix post sumptum Christi sacrosanctum sanguinem, impedit celebrationem secundae per eundem eodem die, ex textu expresso in cap. Ex parte, De celebr. Missarum.

QUINTA QVAESTIO EST: Qua diei hora licitum sit Missae sacrificium offerre. Ad huius explicationem multa habet Suarez in ead. disp. 80. sect. 4. Responso autem est, quae habetur ex Missali Romano in cap. De defectibus circa Missam occurrentibus in ministro, cum dicitur: Tempus debitum celebrandi est ab aurora usque ad meridiem communiter. Iateque ex communi Ecclesiae consuetudine (cuius testis est consensus Doctorum, quorum plures commemorat Suarez) sic recepta, ut populus scandalizaretur tanquam de peccato graui, si aliquid causa iusta, quis praesens eret celebrare extra illud tempus. Vnde Concilium Trident. sess. 22. in decreto De obseruandis & vitandis in celebratione Missae: Episcopis iniungit ut propositis penis caueant ne Sacerdotes, alijs quam debitis horis celebrent. Quae hora non sunt aliae, quam quae in Missali indicantur: praesertim cum ad Summum Pontificem alioqui frustra recurretur pro priuilegio extra eas celebrandi, quod passim est in vfu apud viros timoratos. Si quis vero opponat ex cap. Nocte sancta, De consecr. dist. 1. Missas non esse celebrandas ante horam tertiam diei: respondendum est saltem quoad Missas priuatas ei decreto derogatum esse per contrariam consuetudinem.

Nota autem primo, aurorae nomine, Doctorum omnium consensu, ut Suarez restatur, debere intelligi, non quidem ortum solis, seu ascensum corporis solaris supra nostrum horizonem: sed initium crepusculi diei, seu primam solis irradiationem. Quod intellige moraliter non autem mathematice, ita vtiliter non sit tale initium praenire aliquantum ut vno quadrante horae: quia in moralibus parum pro nihilo reputatur. Hocque est, quod significat Franc. à Victoria, De sacramentis nu. 97. dum ait non esse necessarium punctualiter ipsum aurorae tempus expectare.

Nota secundo, propositam consuetudinem pati exceptionem in die Natalis Domini per illud, De consecr. dist. 1.

Nocte sancta Natiuitatis Domini: Sanatoris, Missas celebrat Presbyteri. Quae verba an sint restringenda ad primam Missam, ita ut duas reliquas non liceat celebrare ante auroram, difficultas est: quam Suarez ibidem §. Tertio inquitur, late persequitur: satis probabiliter definiens priuilegium illud ad omnes eiusdem diei Missas pertinere. Recte enim ponderat: quod paulo post ibidem statuatur, alijs temporibus Missarum celebrationes non nisi de die esse peragendas. Vnde intelligitur priuilegium diei Natiuitatis Domini in hoc non esse restringendum conditione aliorum temporum: sed potius (pro conditione scilicet priuilegij) interpretatione extendendum ad quamlibet eiusdem diei Missam saltem priuaram. Quod addo: quia in solemnibus consentaneum est conformari institutioni, de qua diuus Thomas 3. par. quest. 82. art. 1. ad 2. ut prima Missa de nocte, post mediam noctem dicatur, secunda in aurora, & tertia in plena die.

Non obstat vero antedictis, quod in prima Missa Natiuitatis Domini dicatur, *Communicantes, & Noctem sacratissimam celebrantes*: Non item in duabus reliquis: sed *Communicantes, & diem sacratissimum celebrantes*: quia in diuini officij recitatione verba non referuntur semper ad tempus in quo dicuntur, sed ad illud pro quo representando & commemorando dicuntur. Vnde etiam in prima Missa dicatur, *Et noctem sacratissimum venerantes*, tamen nemo negat, quin talis Missa priuata dici possit in plena diei luce.

Nota tertio: ex priuilegio celebrari posse: tum ante auroram, tum post meridiem: quale diuersis religionibus à diuersis Summis Pontificibus concessum refert Azor 1. part. lib. 10. cap. 25. quest. 5. quod ut plurimum determinatur ad vniam vel ad duas horas: sique detur sine determinatione, ut addit Azor, existimandum est Papam nolle concedere pro tempore quod est à media nocte ad auroram: vel à meridie ad noctem: sed concedere cum determinatione qua magis communiter impletur: nempe vnus horae.

Ceterum potest, prout Suarez expressit, tale priuilegium Episcopus dare in particulari casu ex rationabili causa: quia ordinario iure tale quid ei competit, tanquam requisitum ad pastoralem suorum curam. Dare vero tale generale, est solius Papae profumma sua potestate.

De celebratione Missae quoad circumstantiam loci.

SECTIO IV.

CELEBRATIONEM MISSAE requirere locum sacrum, est communis Doctorum consensus, prout Suarez expressit disp. 81. initio sectionis tertiae: nec in merito: id enim aperte habetur: tum ex alijs auctoritatibus quas idem Suarez adfert, tum ex cap. Sicut, cap. Missarum, cap. Hic ergo, cap. Nullus presbyter, & cap. Clericos, De consecr. dist. 1. prima, & ex Concil. Trident. sess. 22. in decreto De obseruandis & vitandis in celebratione Missae. Atque rationi consentaneum id esse, dubium non est: quia facti ad reuerentiam sanctissimo Sacramento debitam & ad fidelium deuotionem augendam. Vbi aduerte loci sacri nomine, iuxta antiquos illos canones quidem, significari Ecclesiam consecratam: iam tamen vsum obtinuisse, ut eo significetur quoque Ecclesia benedicta, si fundata sit auctoritate Papae vel Episcopi ad Sacramenta administranda, & cetera necessaria adfuerint. Pro quo facit, quod ex cap. finali, De consecr. Ecclesiae, glossa deducit, ad verbum, *Non consecrata*: Ecclesiam non consecratam eodem priuilegio gaudere, quo consecratam. Aduerte praeterea peccatum quidem mortale esse de se, in loco non sacro Missam celebrare, iuxta illud, quod in fine prius citati cap. Hic ergo, habetur in tali loco non rite celebrari: itemque illud, quod in sequen. cap. Nullus Presbyter, id ipsum prohibetur sub poena suspensionis à Sacerdotio, attamen aliquot casus dari, in quibus est excusatio.

Primus est, cum interuenit licentia Episcopi. Pro quo faciunt haec ante citati cap. Missarum, verba: In locis ab Episcopo consecratis, vel ubi ipse permiserit, & ista sequentis cap. Hic ergo: In alijs locis sacrificari & Missas celebrari non licet, nisi in his quibus Episcopus iusserit. Sed nota quod post Nauarum in Enchir. cap. 25. numer. 81. & 82. habet Suarez in

eadem

VAL
CIS
Pau

eadem sect. 3. §. Secundo obseruandum: facultatem Episcoporum dandi talem licentiam restrictam esse in Concilio Trident. sess. 22. dum in decreto De obseruandis & euitandis in celebratione Missæ percipit Episcopis, ne patiantur in priuatis domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eisdem Ordinarijs designanda & visitanda, sanctum hoc Sacramentum à secularibus aut regularibus quibuscunque peragi. Quocirca, *vt idem author addit*, non potest nunc Episcopus concedere alicui Sacerdoti liberam facultatem faciendi Missæ sacrum ubi voluerit cum altari portabili, etiam intra propriam diocesim. Nec item potest sine necessitate aut alia iusta causa, dare facultatem celebrandi Missam in loco honesto quidem, beneque parato; non tamen ad diuinum tantum cultum dedicato, sed in communes vsus statim conuertendo. Tam enim hoc quam illud aduersatur Concilij præcepto paulo ante proposito.

Quamquam tamen, quia non est consentaneum existimare decretum illud tam rigidum esse, quin eo nõ obstante, Episcopus retineat necessariam sibi in pastoralis regimine potestatem rationabiliter cum suis subditis in casu necessitatis dispensandi circa ius commune Ecclesiasticum, de quorum numero est id ipsum decretum. Quia inquam ita est, adhuc potest Episcopus rationabili de causa in casibus particularibus licentiam dare celebrandi in loco apto, & honesto: etiam si non deputato ad diuinum tantum cultum. Atque ita vsus habet, sitque sine scrupulo. Debet vero talis locus aptus esse, quia si ineptus sit, nullo titulo licet in eo celebrare: vt in mari vel flumine propter periculum effusionis sanguinis Christi. Debet quoque esse honestus, vt seruari possit reuerentia tanto Sacramento debita.

377. Secundus casus exceptus, est necessitatis, iuxta cap. Concedimus, De consecr. distinct. prima; per quod conceditur in itinere positus, si Ecclesia defuerit, sub dio, siue in tentorio, si tabula altaris consecrata reliquumque sacrum instrumentum ad id officium pertinentia adfuerint, Missam solemnem celebrare. Nec obstat quod is canon sit tantum Concilij prouincialis; puta Triburiensis in Germania. Nam D. Thomas in eandem sententiam proposita verba adfert 3. par. quæst. 83. art. 3. ad 1. eo quod, *vt probabile est*, iam tunc is esset communi vsu receptus: licet & nunc est, cum altare erigitur antefores oratorii angustioris, ad quod deuotionis gratia tanta multitudo confluit, vt plerumque alii nequeant Missam audire, atque cum in bello, sub dio seu in tentorio Missa celebratur. Cæterum quamuis in hoc casu cum necessitas præuidetur non sit prætermittenda licentiæ petitio ab Episcopo, cum commode fieri potest: tamen cum non potest, sola necessitas sufficit, iuxta illud tritum Necessitas non habet legem. *De his Suarez alij citatis disput. 81. sect. 3. §. Tertia exceptio.*

18. Tertius casus est, cum habetur priuilegium Papæ celebrandi in quocunque loco cum altari portatili: quale est fratrum Prædicatorum & Minorum de quo in cap. In his De priuilegijs. Nota autem duo, quæ Suarez habet in fine eiusdem sectionis. Prius est, quod cum eius generis priuilegium sit reuocatum per Concil. Trident. in antememorato decreto (dum scilicet præcipit Episcopis ne patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, aut oratoria ad diuinum tantum cultum dedicata sanctum Missæ sacrificium à secularibus aut regularibus quibuscunque peragi) non liceat vt eo, nisi sit reuocatum. Posterius est, in tali priuilegio considerandum esse maximè, dirigaturne tantum ad personas Religiosorum, an ad loca ipsorum. Nam illo modo concessum, non extenditur ad alias personas, hoc vero modo concessum, extenditur. Sic inquit ille, priuilegium post Concilium Trident. nostræ Societati concessum, vt Presbyter eius in missionibus vt possint altari portatili ubique gentium, ibique Eucharistiæ Sacramentum ministrare, non extenditur ad alios, etiam si socij sint itineris: ita vt ij nequeant virtute talis priuilegij in eodem altari portatili Missæ sacrum facere. Priuilegium vero eidem Societati concessum vt in domibus ipsius, Missa dici possit in priuato oratorio à Prouinciali approbato, sine alia approbatione Episcopi, & non obstante Concilio Trident. extenditur ad alios: ita vt in eo loco Missam dicere possint non tantum

Religiosi Societatis: sed etiam quilibet alij Sacerdotes. Et ratio est: quia eiusmodi priuilegium tale est vt locus per Prouincialium approbatus, prinde censeri possit approbatus absolute, ac si per Episcopum approbaretur: prout indicant verba, Absque alia Episcopi approbatione.

De celebratione Missæ in loco sacro polluto: & de modis quibus talis pollutio contingit.

179. **S**uperest monendum perinde peccatum esse mortale in loco sacro polluto antequam purificetur Missam celebrare, ac in loco non sacro, Doctorem omnium consensu: vt Suarez in sequenti sect. 4. §. His positis testatur: addita hac ratione; quod eo polluto sit prohibitio quædam Ecclesiastici iuris, ne Missæ sacrum aliæ officia diuina fiant in tali Ecclesia. Quæ prohibitio cum sit & iusta, & in re graui, vt pote pertinet ad reuerentiam diuinorum, censenda est facta sub mortali. A quo tamen, sicut & ab eo cui obnoxius est celebrans in loco non sacro, excusatur tum licentia Episcopi data rationabili de causa: tum necessitas notabilis; non tantum accedente eadem licentiâ, sed etiam absque ea, si sit necessitas adeo uergens vt non patiat ad illum pro ipsa licentiâ recurrere. Hacque ratione Suarez ibidem censet à peccato excusari Sacerdotes qui nequeunt comode Missam alibi dicere, necessitate compulsi dicunt in locis in quibus sepulti sunt hæretici: et si quamprimum possunt, debeant ad Episcopum suum recurrere pro licentiâ obtinenda. Id enim postulat episcopale regimen cui subijciuntur. Consequenter idem Suarez probat ex celebratione Missæ in loco violato, nullam censuram Ecclesiasticam incurri nec irregularitatem. Additque deinde si Ecclesia dum in ea sit Missæ sacrum uoluitur, sacrificantem si inchoauerit canonem debere Missam absolueri; alias debere cessare quousque reconcilietur per aquam cum uino & cinere benedictam, ex cap. Proposuiti, De consecratione Ecclesiæ & altaris. Quæ reconciliatio fieri potest per Episcopum proprium, aut per alium Episcopum de proprij licentiâ: per simplicem Sacerdotem autem non nisi de Papæ licentiâ iuxta, cap. Aqua, De consecr. Ecclesiæ & altaris.

Porro modos quibus Ecclesia polluitur idemmet Suarez ad sex numerat: sicque explicat, vt nihil nobis reliquerit de necessitate addendum. Primus igitur est, per homicidium uoluntarium & inuoluntarium in Ecclesia commissum, iuxta cap. Si motum, De consecr. distinct. 1. & cap. Proposuiti De consecr. Ecclesiæ. Per illud autem quod dicitur, uoluntarium, excluditur homicidium casu, aut ex amantia per, etratum, cum non sit uoluntarium: per illud uero quod dicitur, inuoluntarium, excluditur commissum in defensione cum moderatione inculpatæ tutelæ. Per illud demum quod dicitur, in Ecclesia commissum, excluditur homicidium, cuius casu etiam iniuriola, data est extra Ecclesiam quantumuis mors in hac contingat: itemque homicidium cuius causa iniuriola data est quidem in Ecclesia: sine effusione tamen sanguinis (cum qua sequeretur modus violationis de quo proxime dicitur) sed mors secuta est extra Ecclesiam: vt fieri potest cum aliquis nefarius uino consecrando immiscet aliquid ueni, vt illius sumptione Sacerdos enecetur, qui domum rediens ibi moritur. Tam hoc, quam illud ex eo patet, quod in neutro casu possit simpliciter dici commissum homicidium in Ecclesia.

Atque ex his intelligere licet, ex strangulatione hominis in Ecclesia, etiam si fiat absque sanguinis effusione, Ecclesiam ipsam pollui, cum sit uerum homicidium quod ita perpetratur. Vnde si Iudex aliquem faceret suspendi in Ecclesia (secus si supra eam in tecto aut extra eam in pariete) ea pollueretur. Nec obijci potest tale homicidium non esse iniuriolam, utpote quod, prout supponimus, patitur is, qui illo dignus est. Nam hoc non obstat ei sit iniuria, priuando ipsum iure quod habet ne ibi supplicio afficiatur. Si quæras, an hæc procedant si quis in odium fidei Catholicæ occidatur in Ecclesia. Respondet bene Suarez procedere ratione malitiæ occidentis. Et patet: quia tunc quoque uerum est in Ecclesia committi homicidium uoluntarium & inuoluntarium.

Secundus modus est: per sanguinis effusionem iuxta cap. Eccle-

Ecclesie, De consec. dist. 1. & cap. Si Ecclesia, De consec. Ecclesie. De quo Suarez sequentia monet notanda pro
 praxi. Primum est: ex communi Doctorum consensu talem
 effusionem debere esse voluntariam & iniuriolam, perinde
 ac homicidium, de quo ante dictum est: adeo ut Ecclesia
 non sit censenda polluta per sanguinis effusionem casua-
 lem, aut naturalem, aut medicinalem licitam, aut causatam
 ex defensione cum moderamine inculpate tutelæ. Secun-
 dum est, Paruam sanguinis quantitatem non sufficere ad
 Ecclesie violationem. Quod probatur, quia sanguinis effu-
 sio significat copiosum illius fluxum: vt glossa ad cap. Cum
 illorum verbo Effusionem sanguinis De s. nren. excommunic. habet
 congruenter capitulo Reuertimini in fine, 16. quæst. 1. Cum
 autem quantitas sanguinis magna est, & illius effusio pro-
 uenit ex actione iocosa (de proueniente ex aperte volunta-
 ria & iniuriola constat ex dictis) expendendum esse pro-
 ueniatne ex ea inuoluntarie omnino, an vero voluntarie
 sufficienter ad hoc vt talis effectus possit censerii in sua cau-
 sa voluntaria: sicut potest quando actio fuit periculosa nec
 adhibita est cura debita cauendi effusionem ipsam sangui-
 nis, quæ iniuriola est, & patienti illam, & Ecclesia: ac per
 consequens est ad huius pollutionem sufficiens. Tertium
 est, huiusmodi violationem contingere ex eo quod quis
 uoluntarius in Ecclesia inflixerit quantumcumque intra
 illam sanguis non effundatur. Nam ex cap. Proposuit De
 consec. Ecclesie, ad eam sufficiunt vulnera: vt pote de qui-
 bus ibidem mentio fit effusione sanguinis omnino tacita.
 Non item contingere cum actio voluntaria quidem &
 iniuriola fuerit, sed sine vulnere aut sanguinis effusione.
 Quartum est. Eadem violationi ob stare, quod sanguis effu-
 sus non attingat pavementum, aut parietem Ecclesie: ex-
 ceptus linteo aut vase: quoniam illa non imponitur ob ta-
 lem attentum, sed ob inflexionem vulneris, causatiam
 effusionis sanguinis in loco sacro perfectam, unde sequitur
 locum sacrum pollui, si quis existens extra eum iactu lapi-
 dis aliquem in illo existentem vulneret: quoniam actio in-
 flexiua vulneris in eo perficitur: non item si e contrario in
 loco sacro existens, tali iactu vulneret existentem extra
 eum: in quo actio quidem inchoatur sed non perficitur.
 Quintum est: idem in hac re sentiendum esse de illicita pro-
 prij sanguinis ac de aliena effusione, quia etiã illa respectu
 sui ipsius non sit proprie iniuriola, est tamen iniqua & ini-
 uriola Deo atque Ecclesie. Vltimum est: Probabile videri
 quod attingat Victoria De sacramentis. nu. 99. nisi percussio
 illa grauis sit, vt sufficiat ad peccatum mortale, etiamsi con-
 tingat sanguinis copiam effundi, Ecclesiam non pollui. Nam
 peccatum veniale tanquam venia dignum, reuerentiæ loco
 sacro debet, non aduersatur adeo, vt illius sanctitatem tol-
 lere censerii debeat.

Tertius modus est, pro quo faciunt cap. Ecclesie De consec.
 dist. 1. & cap. Si Ecclesia, De consec. Ecclesie, per effusionem semi-
 nis humani, id est, cuiusque hominis siue viri, siue feminae
 siue clericici, siue laici, & siue fidelis, siue infidelis: vt bene no-
 tat Nauar. in Euchir. cap. 27. num. 251. Ex communi autem
 Doctorum consensu, vt Suarez testatur citata dist. 81.
 sect. 4. requirit primo, vt effusio sit voluntaria & illicita: itaut
 per inuoluntariam in loco sacro contingentem, is non pol-
 luatur. Secundo vt sit in aliqua quantitate prout indicatur
 solo nomine effusionis: itaut ex vilius aut alterius guttæ
 fluxu non censeatur Ecclesia pollui. Tertio, vt talis effusio
 fiat intra Ecclesiam: itaut ea non polluat, per factum
 extra illius parietes aut supra tectum aut in campanili,
 aut infra pavementum in cauea aliqua subterranea.
 Quod si contingat in ianua: Suarez loco citato col. 9. bene
 monet Ecclesiam violari pollutione contingente in inte-
 riorianæ parte, in qua portæ Ecclesie clauduntur: non
 item contingente in exteriori parte. Quarto vt eadem
 illicita, siue fiat per pollutionem, siue per quancum-
 que copulam illicitam. Est enim iura absolute loquantur
 de feminis effusione: merito tamen intelliguntur de illicita,
 quia durum est, vt per actum de se honestum ac licitum
 Ecclesia polluat. Vnde, vt ante habitum est, ne qui-
 dem per homicidium polluitur si licite ibi perpetratum sit.

Quocirca idem Suarez ex tribus diuersis sententiis de

difficultate, An per copulam coniugalem factam in Eccle-
 sia, ipsa polluat, illam amplectitur quæ distinctione v-
 tens, asserit per talem copulam illicite ac iniuriolam factam in
 Ecclesia, ipsam pollui: quia effusionis feminis per talem co-
 pulam, eadem ratio est ac similitum illicitarum, quæ ex loci
 circumstantia sunt sacrilegæ. Negat vero pollui, si copula
 eiusmodi excusetur à peccato mortali: quia non apparet ra-
 tio cur ob eam (cum sit actus de se licitus, & qui potest cum
 reuerentia & timore Dei exerceri) censeatur Ecclesia im-
 posita pollutio.

Tunc autem excusatur à mortali, cum ad eam humana
 necessitas vel fragilitas compellit: vt contingere potest cum
 propter obsidionem aut aliquod crimen, coniuges cogun-
 tur longo tempore manere in Ecclesia, cui nullus locus ad-
 iunctus est, vbi possint extra eam dormire. In quo casu dari
 excusationem à mortali (ac proinde Ecclesiam non pollui)
 ex eo docetur; quod homines ob humanam fragilitatem
 non sint obligandi ad rem tam difficilem quam est conti-
 nentia in longum tempus continuata, idque in occasione
 tentationis cui obnoxij sunt coniuges familiarissime coha-
 bitantes. Adeo ut exponatur periculo pollutionis mortalis:
 nisi vtantur coniugio tanquam remedio ad id instituto.
 Quod adhibere in Ecclesia, quando nullo modo potest
 alibi, non est facere illi iniuriam, cum talis actus sit de se licit-
 us & vturpetur ob Dei timorem, in finem cauendi pericu-
 lum mortaliter peccandi.

Postremo idem tertius modus requirit, vt ipsa feminis
 effusio sit notoria: quod ex communi sententia aliquot in
 eam citatis Suarez sect. 4. col. 6. refert: & in confirmationem
 addit. Tum cap. Significasti, De adulteriis, in quo per adul-
 terium Ecclesia declaratur polluta: quoniam adultera cri-
 men fassa est publice. Tum hanc rationem, quod si per pec-
 catum occultum Ecclesia pollueretur, ea reconciliari non
 posset, quoniam ipsa reconciliatio talis pollutio prodere-
 tur: quod non est intentionis Ecclesie: vt nec solemnem
 penitentiam imponi pro peccato occulto. Quæ ratio cum
 pariter locum habeat in precedentibus modis, habeat &
 proposita conditio; quia crimen notorium esse oportet ad
 inducendam pollutionem loci sacri in quo ipsum commit-
 titur. Eaque est Nauarri doctrina in memorato hum. 25.
 quam sic temperandam indicat; vt si crimen quod prius fu-
 it occultum postea fiat notorium: ex tunc, non autem antea,
 locus sacer in quo perpetratum est, pollutus effici censeatur.
 Crimen autem illud notorium censerii potest, cuius no-
 titia communiter in plebe seu parochia habetur: aut quod
 iuridice comprobatur est per criminosis confessionem vel
 aliorum sufficiens testimonium ad faciendam publicam fide-
 dem: vel per talia iudicia, quæ prædictis testibus æquiuale-
 ant ad faciendam moralem certitudinem. Cuiusmodi est, si
 vir & femina conuincantur in Ecclesia habuisse idem cubi-
 le, simul noctem sic transegisse.

Quartus modus est: per sepulturam excommunicati. Ec-
 cliam enim si in ea fidelis excommunicatus sepelatur
 violari, est omnium, prout notat Suarez in ead. sect. 4. col. 7.
 consensus, per cap. Consultuisti, De consecratione Eccle-
 sie vel altaris. In quo fit quidem tantum mentio ceteri-
 rij: sed maiori ratione ipsum censeatur ad Ecclesiam pertinere
 in hoc negotio, in quo hæc est principale, & illud est tantum
 ei accessorium ex cap. Vnico, eodem titulo in 6. Procedit
 autem modus iste solummodo quoad nominatim exco-
 municatum, & notorium Clerici percussorem ob privilegi-
 um Concilij Constantiensis, quo fidelibus permittitur cum
 cæteris excommunicatis communicatio tam in diuinis
 quam in humanis. De quo vide antedicta lib. 1. capit. 9.
 & 10.

Quintus modus est per sepulturam pagani seu infidelis:
 De consec. dist. 1. ca. Ecclesiam in qua paganus sepultus est
 non liceat consecrari (intellige cum glossa, non eiecto inde
 cadavere) neque Missas in ea celebrare, sed iactare foras &
 mundare oportet. Aduerte autem ex decreto comprehen-
 di infantes qui moriuntur sine baptismo, cum sint de paga-
 norum seu infidelium numero, vt manifestum est. Aduerte
 secundo, extendi ad hæreticos, & credentes, receptatores,
 defensores vel futores ipsorum per cap. 2. De hæreticis
 in 6. §. 1. In cuius sine habetur: Et locus ille (sermo est de sacro

VAL
 CIS
 ...

183

184

in quo sepultus fuerit aliquis ex praedictis) perpetua carcat sepultura.

Aduert tertio, quod Suarez in sequenti col. 8. ex aliis habet, de infante mortuo sine baptismo. Si existens adhuc in matris mortuae utero sepeliatur cum ea, locum sacrum inde non pollui, quia factus in eo statu, non reputatur tanquam persona distincta sed tanquam matris pars. Excipit, nisi contingat infantem ipsum viuere in utero matris mortuae, & omnia huius apertione, siue ex negligentia, siue ex malitia, viuus cum ea sepeliatur, sicque intereat in Ecclesia: quia ideo polletur, cum sic homicidium in ea vere committatur: quia quoad vitam infans non reputatur pars matris, ut nec quoad animam ex qua uiuit.

186.

Sextus modus, improprie dictus, cum potius sit destructionis, quam pollutionis, est per parietum combustionem vel destructionem talem, ut eos reaedificari oporteat, iuxta ca. Ecclesiis, De consecr. dist. 1. & cap. Ligneis, De consecr. Ecclesiae vel altaris. Et ratio est: quia sublatis parietibus consecratio tollitur, tanquam in illis fundata, ob linitionem & cruces, ex quibus illa pendet, expressas in eis. Qua de causa si testu Ecclesiae & parietes integri manent, manet & consecratio ex citato cap. Ligneis. Idem iudicandum est, cum subinde aliquid de parietibus ipsi destruat & restauret, quamdiu illi secundum maiorem sui partem manent; nec enim perire consecrationem, ob minorum superadditam: quia in hac re (argumento ca. Vnici, De consecr. Ecclesiae in 6.) minus & accessorium non trahit ad se maius & principale: sed contra. De hoc plenius Syluester in verbo, Consecratio 2. quest. 4.

Notat autem differentiam quam idem insinuat inter hunc modum & praecedentes, quod hic locum habeat tantum in loco consecrato, praecedentes vero habent etiam in benedicto tantummodo, prout colligitur ex cap. Consuluit, & cap. Si Ecclesia, De consecr. Ecclesiae vel altaris. Ratio vero est: quod ex parietibus pendet quidem consecratio iuxta iam dicta; non tamen benedictio, quia id quod benedicitur est loci solum, ut patet ex caemiteriis.

187.

Quorum benedictione non esse ab similem benedictioni Ecclesiae, significatur in cap. Vnico, De consecr. Ecclesiae in 6. cum statuitur i. polluta Ecclesia, caemiterium illi contiguum pollui: non contra, polluto caemiterio pollui Ecclesiam: quia accessorium sequitur principale, non contra. Secundo, caemiterium seiuictum ab Ecclesia, non pollui ea polluta. Tertio, si sint caemiteria distincta, licet sint ita iuncta ut solo pariete diuidantur, vno polluto non pollui alterum, etiam si per portam intermediam ex vno ad alterum pateat accessus. De qua porta Suarez loco cit. cit. monet, si spatium quo continentur sit vtrique caemiterio commune, illud ex eis pollui in cuius propinqua medietate, tanquam ad illud attinent, crimen committitur: sin committatur in vtraque medietate vtrumque pollui. Quod si porta ipsa sit vnius tantum eorum propria, id ipsum tantum pollui.

Ceterum haec tenus dicta non extendi ad oratoria aliaeve loca, nec consecrata nec benedicta, consequens est ex eo, quod ante memorata iura sint concepta tantum de locis consecratis aut benedictis: quod ibi non quoque notat Suarez.

SVMMARII PARS TERTIA:

- 188 Necessarium est altare ad Missae celebrationem: quod esse potest aut fixum, aut portatile: sine quorum altero celebrare peccatum est mortale.
- 189 Ex qua materia, & quantae magnitudinis debeat esse altare.
- 190 De eiusdem consecratione & mystica significatione: & de difficultate, an ad talis consecrationis substantiam pertineat ut in eo ponantur reliquia.
- 191 De altari in ordine ad locum in quo erigitur, si fixum sit, aut assumitur ad celebrandum, si sit portatile.
- 192 Per eorum fractionem, altare tam portatile quam fixum amittit consecrationem: & fixum adhuc per tabule consecratione remotione a fructura cui superponitur: Ecclesia vero nullatenus facit tacturam consecrationis.
- 193 Cuius auctoritate edificari possit altare.

- 194 De pallis seu mappis necessariis in altari ad celebrationem Missae.
- 195 De corporali, quale esse debeat.
- 396 De lucerna ardente requisita in altari tempore celebrationis Missae & cruce item requisitis.
- 197 De calice & patena cum altari requisitis ad celebrationem Missae, ex qua materia esse debeant.
- 198 In eius consecratio cessat per ipsorum fractionem. An etiam per ipsorum deaurationem.
- 199 Quando calix amittat consecrationem per separationem cuppe a pede.
- 200 Consecratio vasis in quo sacra hostia ad populi communionem conferantur & conseruantur, esse potest sine christianis unctione.
- 201 Quas res sacras omnes possint tangere, & quas non possint.
- 202 In horum posterio: num numero est corporale: & a quo ipsum luari debet.
- 203 Illicitum est ad usus profanos vti rebus sacris: & de prohibitione ne mortui obui. Inuatur sacra palla.
- 204 Res sacras, ne quidem amissa consecratione, reducere licet ad usus profanos: & quae res profani possint sacre fieri.
- 205 Quae in Missa concurrant ad illius consecrationem, sunt tum verba tum facta.
- 206 Obligatio recitandi omnia, quae ritus celebrandi continent in Missa: quod quae ea sit sub materialibus quo excuset, non modo inconsideratio sed etiam materia leuitas: & quomodo.
- 207 Si ne obligatio dicendi Missam, quae pro die in Missa praescribitur: & quid exigendum cum aliquid est ommissum.
- 208 Non licet verba ad alere ad ea quae praescripta sunt in Missa dicenda celebrando Missam: & quando talis additio peccatum sit mortale.
- 209 Veritas in Missa praescripta debet sub peccato seruari sine diminutione aut additione quoad verba, ita & quoad facta seu caeremonias: & quatenus tale peccatum sit mortale.
- 210 Quatenus Papa dispensatione, aut necessitate urgente, possit ab eo excusatio esse.
- 211 Modus pie obseruandi quae a ritum celebrandi spectant.
- 212 Documenta aliquot de defectibus contingentibus in Missa celebratione.

De altari: necessario ad celebrationem Missae.

SECTIO V.

Altare necessarium esse ad celebrationem Missae, multorum Patrum auctoritate Suarez ostendit disput. 8. sect. 5. Ratio vero patet: quia celebratio ipsa Missae instituitur ad conficiendum & offerendum nouae legis sacrificium consecratione Eucharisticae. Igitur pro communi ratione sacrificii, illa requirit altare. Quod potest esse duplex, vnum quod in cap. finali De privilegiis in 6. viaticum dicitur, & vulgo portatile: eo quod possit de loco in locum transferri. Alterum quod dicitur stabile seu fixum, eo quod a loco in locum non moueatur. Coflat autem vno integro lapide (qui mensa altaris dicitur) aliis lapidibus superaedificato. Idque interdu est consecratum: & tunc in eo celebrare licet sine altari portatili. Interdu vero non est consecratum, & tunc ad celebrandum in eo, altare portatile (quod nequit esse non consecratum) est necessarium: quia peccatum est mortale celebrare Missam absque altari consecrato: vt à Doctoribus receptum esse Suarez loco citato col. 5. notat. Pro quo facit consuetudo, qua nec Episcopus nec Papa solet in care dispensare. Id enim ostendit magnam illius grauitatem, atque adeo sufficientiam ad mortale.

Notandum autem est primo, quodcumque altare consecratum debere esse lapideum, iuxta cap. Altaria. De consecr. dist. 1. ideoque portatile sicut nequit esse non consecratum, ita nec esse non lapideum: etsi nihil obstat, quin habeatur inclusum in lignea aut alterius materiae tabula. Non consecratum altare vero, potest esse ex ligno. Immo, prout Suarez loco citato sub initium monet, nec necesse est in altari fixo consecrato totum eius edificium lapideum esse: sed quod ad partes remotiores lignum aut terrem esse posse, dummodo superior mensa, quae sola consecratur, sit lapidea. In altari autem portatili est

necesse.

REGIUM
PRAS
EDRUM
E. V

neccario curandum, ipsum tanta longitudinis & latitudinis esse, vt capere possit pedem calicis & patenam cui hostia consecrata superponitur. Quamquã ex communi Doctorem sententia, vt aliquot commemoratis Suarez ibidem, satis est, vt quoad eorum partem maiore super illud collocari valeant firmiter, & sine villo periculo cadendi.

Notandum est secundo, ad consecrationem altaris duo requiri; vñctionem chrisimatis, & benedictionem Sacerdotalem, vt habetur expresse in cap. Altaria secundo, De consecr. dist. 1. his verbis: Altaria placuit non solum vñctione chrisimatis, sed etiam Sacerdotali benedictione sacrari. Quã benedictio fit partim aquã benedictã asperzione, partim signo crucis, & partim certis orationibus, quã habentur in Pontificali. Solus autem Episcopus potest consecrare altare, ex cap. Quamuis, dist. 68. cap. Nullus Presbyter secundo, De consecr. dist. 1. et si possit Papa id simplici Sacerdote committere: quia illius prohibitio tantum est de iure canonico, cui Papa non subicitur, sicut eo inferiores Episcopi subiciuntur: qui proinde non possunt illam suam potestatem committere non Episcopo: cum ius commune talem solis Episcopis permittat.

Ceterum altare lapideum significat Christum, iuxta illud ad Ephes., cap. 2. Superedificati super fundamentum Apostolorum & Prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Iesu, iuxta illud Apoc. 6. Vidi subtus altare animas interfectorum. Vbi per altare Christum significari, habet ex D. Anselmo Beilarm in tomo 1. cõrouer. controuersia 7. lib. 1. cap. 3. in fine: quia Sanctorum Sacrificia, siue laudis, siue orationis, nõ placent Deo, nisi super eo altari ponantur, id est, per Christum offerantur. Ideo vero, addi ille, Sancti sub altari esse dicuntur, quia Christo inferiores sunt loco & dignitate, eiq; sua præmia referunt accepta, quoniam sub ipsius protectione vicerunt.

Porro difficultas est, An ad substantiam consecrationis altaris pertineat, vt ponatur in eo aliqua Sanctorum reliquia: De qua Authores in vtramque partem Azor refert 1. par. lib. 10. cap. 27. quæst. octaua: affirmantem que sequitur per cap. Placuit, De consecr. dist. 1. r. concludens vbi sacrã reliquia haberi non possunt, altaria nõ esse consecranda sine Papæ autoritate. Negantẽ vero Suarez in supra citata col. 5. approbat, in quibus citato canonico Placuit derogatum esse consuetudine, eo quod in tanta altariũ multitudine nõ potuerit comode illius præscripto satisfieri. Cuius assensum, vt nolim negare eundem canonem retinere vim suam obligandi in conscientia quando potest comode eis satisfieri. Mouer recepto vsu orationis, qua Sacerdos tangens altare dicit: Oramus te Domine Iesu Christe per merita Sanctorum quorum reliquias hic sunt, &c. Quia vero impossibile non est obligatio: non obstat ille vsus quin altaris consecratio possit esse absque appositione reliquiarum. Id quod Angelus in verbo Altare § 3. confirmat ex rubrica, in antiquis Missalibus præscribente, vt si reliquias nõ fuerint, omittatur particula prædictã orationis Sanctorum quorum reliquias hic sunt. De eo quod idem ibidem habet non esse ponendũ corpus Christi pro reliquiis, cum ea haberi nequeunt, vide Azorium in sequenti quæst. n. a.

Notandum est tertio, ad licitam celebrationem Missæ, nihil referre siue altare fixum, an portatile: dummodo sit consecratum, neque obstat circumstantia loci, iuxta doctrinam superius de ea traditam. Aduerte autem ad altaris fixi consecrationem, prout constat ex communi vsu Ecclesiæ, requiri vt ipsum sit erectũ in loco sacro, si non consecrato saltem benedictio: eaque de causa, vbi cum que est tale altare ibi, si cetera necessaria ad sint, potest licite celebrari Missa sacrificium. Ac etiã polluto tali loco, polluitur ipsum altare: & vicissim hoc polluto, ille polluitur, prout ex Panormit. ad cap. Proposisti, De consecr. Eccles. vel altaris, habet Sylu. in verbo Altare quæst. 1. quia pollutio est totius loci sacri, etiam si crimen illam inducens, in vna tantum illius parte committatur. Quia tamen in re aduerte porro, diuersam rationem de esse pollutione per destructionẽ parietũ loci sacri (quæ proprie non est pollutio vt iam antea inuenimus, sed amissio consecrationis ob sublatum illius fundamentum) quia sicut ex euerfione parietũ loci consecrati, necesse nõ est sequi euerfionẽ altaris in eo erecti: ita nec ex amissione consecrationis

per eandem euerfionem, sequi amissionem consecrationis altaris: ad eou restituitur talibus parietibus, & interueniente saltem benedictione loci, possit Missa in illo altari celebrari absque alia Episcopi licentia. Quoquidẽm habet etiam locum in altari portatili consecrato: itaut si locus sit sacer, liceat celebrare cum illo absque licentia Episcopi, prout ostendit vsus communis consentaneus cap. Concedimus, De consecr. dist. 1. Non item si locus sacer non sit, vt satis constat ex antedictis de circumstantia loci ad licitam Missã celebrationem requisita.

Notandum est quarto, commune esse vtrique altari, vt factum enormiter, consecrationem amittat, enormis autem fractio censetur (prout habet Henriquez lib. 9. cap. 28. §. 1.) quãdo nulla integra pars illius manet, quæ sufficiat ad capiendum pedem calicis & patenam sine periculo labendi; aut quando cornua quæ inunguntur fuerunt fracta: aut quando signum sepulchri, seu repositoriũ, in quo reliquie sunt repositæ, amouetur loco aut frangitur, ex communi Doctorum sententia: prout Henriquez ipse habet in marg. lit. L. & M, aliquot citatis: quam Azor amplectitur in eod. m. cap. 27. quæst. 12.

Peculiare est vero altari fixo, vt etiam si nihil iam dictorum in eo contingat, nihilominus amittat consecrationem per tabulã lapideã chrisimate vñctã, remotionem à reliqua altaris structura, cui illa superponitur. Pro quo textus est in cap. 1. cap. Quod in dubiis & cap. Ligneis, De consecr. Eccles. vel altaris. Quæ remotio (vt ex glossa ad illud cap. 1. & ex Palud. ac ex aliis Suarez habet disput. 81. sect. 5. col. 4.) non consistit in prædictã tabulã translatione de loco in locum: sed in separatione illius à structura cui superponitur: itaut si vtraque simul absq; separatione vnus ab altera transferretur, maneret consecratio: non item si tabula manente immota; à structura cui superponitur detraheretur aliquid, per quod fieret separatio.

Ceterum ex sic contingente amissione consecrationis altaris, Ecclesiam in qua erectum est non amittere suam, habetur aperte ex cod. cap. 1. per quod illud, De consecr. dist. 1. c. Si motum fuerit altare denuo consecratur Ecclesia, limitandum est, vt intelligatur de Ecclesia, quantum ad altare. Quod autem visum est nonnullis isto quoque modo altare portatile amittere suam consecrationem per remotionem à theca lignea cui includitur, paribus refutatum, videri potest apud Syluestrum in verbo Altare in m. 9. Cui assentiuntur Suarez loco citato, & Azor in eodem cap. 27. quæst. 12. excipiens casum in quo reliquie essent repositæ in ipsa lignea theca: qui casus non nisi rarus esse potest: cum iam, etiam absque tali theca, altaria portabilia passim habeantur, & conuenientius sit in ipsa tabula lapidea reliquias reponi, quam in tali theca.

De eo, quod in Ecclesia consecrata nullus possit fixum altare erigere sine consensu Episcopi, textus habetur ex cap. Nullus Presbyter, De consecr. dist. 1. & ex c. Quamuis, dist. 68. Quodque tale demoliri, sit Episcopi, intelligitur ex cap. Placuit, eadem dist. 1. Quod verò ante consecrationem Ecclesiæ quilibet Sacerdos possit in ea altare fixum non consecratum erigere, habetur ex glossa 2. ad citatum cap. Quamuis. Adde ex Azorio in præd. qu. 6. quod eodem iure possit & illud demoliri. Aduerte etiam cum dubitatur de altari, an sit consecratum, debere consecrari, iuxta cap. Ecclesiã, adhuc eadem dist. 1. Aduerte itẽ quod Suarez tractat in sine citata sectione quinta, de situ altaris in Ecclesia, vt respiciat Orientem, nihil esse præceptum: etsi ob consuetudinem plurium locorum, illum seruari conueniat cum commode potest.

De rebus in altari aut cum altari necessariis ad Missæ celebrationem.

SECTIO VI.

Ex Ecclesiã recepta consuetudine necessariae sunt in altari ad licitam Missæ celebrationem quæ palla (de quo nomine videri potest Azor loco infra citando) seu mappa aut tobalis: vt vocant, super illud extensã referentes linteamina quibus Christi corpus inuolutum fuit, vt habet Syluester in verbo Corpora in num. 1. Illas autem benedictas esse, nõ ita requiritur, quin possint in necessitate sufficere, mappa laicorum,

192

193

194

VAL
CIS

quibus deinde valeant domi vti, eo quod non sint diuino cultui dicatae, sed pro tempore necessitatis ad illum usum pertinet. Quae doctrina est Syluestri in *vebo Benedictio quest. 5.* Qui in verbo *Missa 1. quest. 2. versu. Secundum*, etiam docet quod vna sufficiat, dummodo duplicata: quae aliter non referret lintamina ante memorata, de quibus Scriptura loquitur plurali numero Ioannis 20. neque etiam superaddito corporali, mysterium sanctae Trinitatis sufficienter representaret.

Ex pura tela autem, nec colore tincta, neque ex serico eas debere esse, vsus communis satis ostendit. Graueque peccatum esse absque illis Missam celebrare Suarez habet *disp. 81. sect. 6. col. 3.* quia magna reuerentia & indecentia committeretur contra indubitam Ecclesiae consuetudinem.

195.

Vltra eas ipsas pallas, in altari necessarium est corporale, seu lintum illis superpositum in quo Missam celebrans reponit sacrosanctum Christi corpus. De illo preceptum habetur in cap. Consulto, De consecr. dist. 1. his verbis: Consulto omnium statuius, ut sacrificium altaris non in serico panno, aut intincto quisquam celebrare Missam praesumat, sed in puro lineo vel linteo ab Episcopo consecrato: terreno scilicet lino procreato atque contexto, sicut corpus Domini nostri Iesu Christi in sindone lineae munda sepultum fuit. Vbi aduerte quia talis consecratio fit sine vinctioe chrismatibus, eam frequenter committit Sacerdotibus inferioribus Episcopo, ut commissa est plerisque Superioribus religionum. Eandem vero consecrationem corporale retinet, quandiu manet integrum nec ruptum notabiliter, ex *Sylu. in vrb. Corporalia, quest. 2.* adeo ut post lotionem non sit rebenedicendum, ut idem ibid. addit.

Aduerte praeterea difficultatem esse: An corporale possit fieri ex tela cannabea. Eam Azor proponens in 1. par. lib. 10. cap. 28. quest. 8. partem affirmantem tenet cum Tabiena nu. 10. & Armillano. 6. in *vebo missa*: quia licet canabis alio specie differat, nihilominus vsus telae ex illis confectae, idem est in vestibus intimis, in mantilibus, & id genus aliis. Vnde consuetudine receptum est, quod idem Azor notat, ut non modo mappae altaris sint ex tela cannabea, sed etiam corporale (sic ex eo dictum, quod referat sindonem mundam, cum qua corpus Domini fuit traditum sepulturae) cui consuetudini memoratum cap. Consulto, conseri potest non aduersari ob illam distinctionem, *lineo vel linteo.*

Ceterum si in reliquis altaris ornamentis munditia exigitur, tum iure naturali, ad decentiam & reuerentiam: tum etiam scripto in cap. 2. De custodia Eucharistiae; maxime in corporali, quod attingit proximum corpus Christi: ita ut in sacrificando vti illo enormiter immundo peccatum sit mortale, ut ex Caiet. & Sylu. Suarez habet in *citata sect. 6. col. penult.* Addens tamen non committi plusquam veniale si immunditia non sit nimis enormis: & ex mera necessitate, vitatoque scandalo & contemptu contingat eo vti.

Nota autem, quod idem Suarez obseruat loco citato; vsu obtinuisse ut corporale diuisum sit in duas partes: quarum altera maior est, in qua mappus superextensa reponuntur hostia & calix: eaque retinet corporalis nomen: non dubium est, in eam conuenire proxime dicta: altera vero minor (ista parua palla in Missali Romano) qua calix cooperitur. Id quod pertinere ad munus corporalis, patet ex eo quod idem habet, olim fuisse vnicum corporale oblongum super quod corpus & sanguis Christi reponerentur, & reliqua eius parte cooperiebantur. Vnde intelligitur eandem minorem partem, si ut & maiorem debere esse lineam ac benedictam. Et ita vsus Ecclesiae habet: eaque ideo fieri consuevit ex aliqua portione corporalis complicata & conuenienter composita. Et si, ut Suarez addit, in parte exteriori qua non tangit calicem, potest serica esse & auro elaborata: ut & corporales in suis marginibus, licet in medio non possit ex Missali Romano in rubrica De defectibus in ministerio occurrentibus, non procul ab initio.

Porro peccatum est: mortale absque corporali celebrare Missam, iisdem Suarez probat: quia id fieret contra praecipuum & communem Ecclesiae consuetudinem in re valde graui, multumque pertinente ad sacrosanctae Eucharistiae reuerentiam.

196.

Vt citius in altari ad licitam celebrationem Missae requiratur lucerna aliqua ardens: si que alia, que ea celebretur, pecca-

tum mortale committitur: iuxta cap. finale, De celebr. Missarum: vbi inter excessus graues cuiusdam Presbyteri ponitur, quod sine igne sacrificabat. Ita omnes docere notat Suarez in praecedenti col. 4. vbi & ostendit antiquam esse Ecclesiae consuetudinem non sacrificandi absque lucerna ardeente. Ex qua autem materia debeat esse talis lucerna, memoratum ius non determinat: ideo standum est consuetudini, quae dum Missa celebratur, candela cerea accensa esse solet. A qua consuetudine etiam discendum non sit: tamen a mortali, ut col. 5. Suarez addit, is excusari potest, qui sine scandalo & contemptu, nullatenus valens habere candelam ceream; illius loco in necessitate vteretur lucerna ex oleo, quae solet passim adhiberi ad lucendum coram sacro sancta Eucharistia. Vti vero lucerna ex sebo aut alia pinguedine, tanquam alienum ab omni consuetudine Ecclesiae, nullo modo licet. Porro vnam tantum candelam ceream habere accensam in Missa parum est: habere duas sufficit: nec obstat habere plures, dummodo seruetur quod Concilium Trident. praeteribit sess. 22. in decreto, De obseruandis & vitandis in celebratione Missae, ne certus aliquis earum numerus superflitioso cultu adhibeatur.

Amplius in altari requiruntur Missale & crux. De hac patet, quia ritus celebrandi qui in Missali Romano traditur, continet aliquas caeremonias quae praesupponunt crucem esse in altari. Nihilominus ut annotat Suarez in sequenti col. 6. sine ea celebrare non esse de se peccatum mortale: quia non satis constat eam requiri de praecipito; neque apparet omissionem illius talem esse quae coniunctam habeat magnam Eucharistiae irreuerentiam: ut nec omissiones multarum caeremoniarum in eodem Missali praescriptarum.

Missale autem requiri, etiam si quis tota Missam memoria tenet, expressum est in Missali Romano § De defectibus in ipso ministerio: contingitibus, sub initium: eamque esse sententiam omnium habet Suarez col. 5. quam confirmat Ecclesiae vsus. Et ratio suadet: quia memoria labilis esse solet, nec debet Sacerdos exponere se periculo aliquid omittendi, praesertim ex canonice: nec refert quod idemmet canon memoriter dici possit praesente Missali: quia tunc si quid erroris aut perturbationis contingat, facile suppleri potest & emendari; non item absente Missali. Deinde esto, quod aliquis tam felicis memoria inueniatur, ut possit totam Missam dicere absque Missali; id tamen adeo rarum est ut non obstat, quin ex ipso adhibendo vniuerso obliget, tanquam posita de eo quod omnium, & vti plurimum requiritur. De granitate vero peccati, quod illius transgressione committitur, ratio peculiaris iudicandi sumitur ex magnitudine periculi, aliquid omittendi iudicio prudentis notabile, in irreuerentiam sacrosanctae Eucharistiae quando quidem Missale requiritur tantum, ad vitandum illud, non autem ad aliquot altaris ornamentum, aut ad aliquam spiritalem significationem.

Cum altari, ad licitam celebrationem Missae requiritur calix consecratus cum patena consecrata, ex cap. Vasa, De consecr. dist. 1. quos ille dicitur significare sepulchrum Domini: & haec lapideam eadem sepulchro superpositum. Fieri autem debent ex auro vel argento, aut saltem ex stanno, non ex alia materia, ex cap. Vt calix De consecr. dist. 1. cuius haec sunt verba. Vt calix Domini cupa, si non ex auro est, tamen ex argento fiat. Si quis autem, tam pauper est, saltem vel stanneum calicem habeat. De aere aut ex aurichalco non fiat calix, quia ob vini vitium, argentinem facit, pariterque vomitum provocat. Nullus autem in ligno aut vitro calicem praesumat Missam cantare. Ex quibus verbis licet intelligere vsum calicis plumbei non esse ferendum: cum plumbum sit metallum diuersae rationis non modo ab auro & argento, sed etiam a stanno: & adferat eadem incommoda, quae aurichalco, prout Suarez argumentatur in *sepe citata disp. 81. sect. 7. col. 2.* In sequenti approbans quod apud nonnullos est in vsu, ut in calice cupa sola sit ex auro vel argento, & reliquum ex aurichalco. Nam id esse illicitum conuincitur non potest ex canone recitato: praesertim cum ipsa tantum culpa sit, quae proxime seferunt vsui sacrae etiam reliquae enim partes calicis, illius tantum gratia; ad talem vsum concurrunt. Excepta patena, quae proinde non potest esse alia quam aurea vel argentea vel stannea, ut nec praedicta cupa.

Quod

Quoad eorumdem (calicis inquam & patenae) consecrationem attendit: ea non est contenta corporis & sanguinis Domini contactu, sed requirit Episcopi ministerium, à quo ipsa perficiatur per vñctionem chrisimatis & benedictionem specialem, qualis habetur in Pontificali. Quod quidem ministerium Episcopus nequit (ut nec consuetudinem aliter) alteri quàm Episcopo in sua diocesi committere: neque Papa id consuevit, etiam si possit. In eoque differentia est inter benedictiones simplices, & eas quae fiunt cum vñctione chrisimatis: quod illae committi solent hae non item. Atque peccatum mortale esse, sine calice & patena consecratis Missa dicere, patet ex eo quod comitens illud, censetur dignus depositione ab officio & beneficio, ex cap. fin. li. De celebr. Missarum: Accedit, quod propius inseruiant sacrosanctae Eucharistiae, quam altare: sine quo celebrare mortale esse ante habitum est.

Cessare autem in eis ipsam consecrationem si fragantur notabiliter; ita nimirum ut amittant formam & quantitatem necessariam ad convenientem eorum usum, perinde constat ac de altari. Sed dubitatur: An per anteriorem deurationem calicis, & superioris superficiei patenae, amittatur consecratio. Ad quod dubium Suarez in citata s. 7. col. 4. respondet amitti: tunc debent consecrari de nouo. Ratio est, quia talis consecratio fit praecipue ob contactum corporis & sanguinis Domini nostri: ac superinducta deuratione intra calicem aut supra patenam (quia aurum additum non est consecratum) in illis deest conditio consecrationis, requisita ad contactum corporis & sanguinis Domini. Noua igitur consecratione tunc est opus: nec dici potest manere consecratione non obstante deuratione, qua modicum auri, magne quantitatis argenteo calici aut patenae additur, cum in eo principale ad se trahat accessorium: prout fit quando modicum aquae communis admiscetur magnae quantitatis aquae benedictae. Dici in qua non potest: quia principale in hoc negotio non est spectandum ex materiae quantitate sed ex rei consecrate vñtione: ita ut principale in ea esse ceteri debeat, quod proxime instituitur ad corpus & sanguinem Christi continendum ac contingendum. Quae doctrina sequenda est in praxi cum sit tuta, & contraria periculosa. Sed quares, quomodo ergo calix aut patena iam deaurata fuerint quando consecrantur, non amittat consecrationem amissione deurationis. Respondetur id fieri quia consecrantur secundum se tota, & ideo retinent consecrationem, quamdiu non patiuntur materiae suae deperditionem, ex qua reddantur inepta ad usum in quem sunt instituta: prout antea dictum est de aliis rebus sacris.

Dubitatur praeterea: An in calice consecratio amittatur per separationem cupae à pede. Distinctione autem respondendum videtur, sicut respondet Suarez in eadem s. 7. s. Rursus inquiri. Vel enim in calice, pedi sic cupa coniungitur, ut non valeat ab eo separari absque fractione; tunc per separationem cessat in eo consecratio: perinde ac cessat in altari fixo per separationem tabulae à reliqua structura cui superponitur: vel eo artificio pedi cupa innectitur, ut possit absque fractura separari, ut in calice quem vocant tornatilem: atque in tali non cessat consecratio, separatione cupae à pede: ita ut opus non sit noua, quando iterum coniunguntur, quod in usu seruatur ut Fumus in Armilla verbo Calix num. 2. notat approbatque, ac cum eo Azor in citato cap. 28. quest. 7. notans in ea separatione idem vsuuenire ac si sacrae vestis partes connecterentur funicularis: quarum solutione illae separarentur quidem, sed quia separatio esset sine fractione, colligatae iterum ad vestis compositionem, non esset opus noua illius benedictione. Et certe si necessarium esset talem calicem, quoties in eo cupa separata à pede, consecrari de nouo frustra adhiberetur in eo tale artificio, cum quo tanta esset incommoditas. Sicut igitur altare portatile consecratur cum intentione, ut loco moueri possit absque detrimento consecrationis: ita etiam calix tornatilis, ut cupa possit à pede separari.

Dubitatur demum An vas in quo Christi corpus pro communicandis consecratur aut conseruatur debeat prius de consecratis esse: ac debent calix & patena. Quae de re pluribus Suarez in sine eiusdem septimae sectionis. Tenendum est autem primo, consecratum esse debere, iuxta illud quod in Missali Romano praescribitur rubrica 2. De ritu celebrandi

Missam: ut si Sacerdos plures hostias consecraturus sit pro communione facienda: quae ob quantitatem se per patenam manere non possint, collocet eas super corporale ante calicem aut in aliquo calice, vel vase mundo consecrato, illas ponat retro post calicem & alia patena cooperiat. Secundo non esse necessarium talis vasis consecrationem factam esse chrisimatis vñctione. Ratio est: quia in Pontificali Romano tantum ponitur simplex illius benedictio: unde estimandum est quod ea sufficiat. Tertio consentaneum esse ut fiat ex eadem materia ex qua calicem fieri ius praecipit ordinarie: quae fit ex argento: cuius locum ob paupertatem stannum tenere potest.

Appendix ad antelicta de veneratione & reuerentia deferendae rebus sacris ad celebrationem Missae licet am. inquis. is.

SECTIO VII.

Suarez in memorata disput. 81. sect. 8. longum sermone de hac re instituit: sed attigisse illa quae is habet columna 6. & tribus sequentibus sufficere potest ad nostrum institutum.

Primum est ornamenta omnia altari & Sacerdotibus necessaria ad licitam Missae celebrationem, quantumcumque benedicta sint, tangi posse à laicis, etiam foeminis, nisi benedicta sint cum chrisimatis vñctione, ut calix & patena: aut attingant immediate corpus Christi ut corporalia. Quae exceptio additur congruenter cap. Sacras, dist. 23. in quo talia tangi prohibentur, etiam à foeminis sacris seu monialibus. Quod autem laicis sit licitum aliorum vestimentorum contactus, vsus communis ostendit. Contraque non tamen facere videtur cap. Vestimenta, De consecr. dist. 1. in quo de vestimentis Ecclesiae, quibus Domino ministratur & sacra debent esse, generaliter statuitur non debere contingi, nisi à sacris hominibus. Sed aduertendum est, illic sermone esse tantum de contactu qui ordinatur ad communem & prophanum usum, prout patet ex eo, quod ibidem inculcatur, non esse aliis vsibus fruendum illis, quam Ecclesiasticis & Deo dignis officiis. Cuiusmodi contactus quatenus liceat sacris hominibus iudicandum est ex dicendis in sequenti num. 205.

Secundum est: laicum tangendo immediate seu nuda manu calicem, patenam aut corporalia consecrata, peccare transgressione prohibitionis Ecclesiae: non tamen mortaliter, si scandalum absit, & contemptus: quia materia non apparet adeo grauis, ut talis prohibitio inducat obligationem sub tam graui poena: nisi forte temere, ac sine iusta causa laicus talia tunc tangeret cum corpus aut sanguinem Christi continent de facto: quia inde materia efficitur grauis. Eoque nomine censeri potest statui in cap. Non oportet, dist. 23. Non oportere Subdiaconum contingere vasa Dominica. Nam alias tale quid ei licet ex cap. Non liceat, 2. eadem dist. & ex eo, quod in ipsius ordinatione calix ei porrigatur tangendus. Quae facultas in eodem cap. extenditur ad Acolytum in sacris seu loco, ut glossa interpretatur, in quo sacra vasa reponuntur.

Tertium est: quod in hac re corporalia aequiparentur calicibus, constare ex supradicto cap. Sacras: ubi illa significantur, per sacras pallas, ut glossa interpretatur. De eorum vñctione, cum immunda fuerint, statuitur, De consecr. dist. 1. cap. Nemo, 2. ut vasa in quibus lauantur, ad id tantum munus sint destinata: item ut à Diacono lauentur, atque ut lotio non mittatur foras sed in piscinam sacram: ne forte puluis Dominici corporis male decadat. Quod quidem statutum omnino seruandum esse in prima lotione, merito monet Sylu. in verbo, Corp. vasa, quest. prima: siquidem ob tactam rationem ipsam nulla consuetudine potest quoad eam ablutioem rationabiliter abrogari. Quoad secundam vero aut tertiam lotionem: iuxta Caietani doctrinam in verbo, Mulieris peccata in sine probabile est eam ipsam licite fieri etiam à foeminis, praesertim virginibus Deo sacras, ubi est consuetudo. Quod Suarez col. 7. ait absque serupulo in praxi posse seruari: quia probabile est, propositam rationem tunc cessare: interuenitque rationalis causa tangendi; quae est, ut corporalia ipsa mundiora sint & politiora: ad quod efficiendum foeminae solent esse indutrix.

201

203

VAL
SIS

Idem quod de corporalibus Suarez post Syluestrum addit intelligendum esse de purificatoriis; quæ licet non sint benedicta, valde prope tamen attingunt sanguinem Domini: & nonnunquam forte aliquæ reliquæ eiusdem sanguinis, aut etiam corporis Domini adhærescunt ipsis.

Quartum est: nõ esse licitum vti rebus sacris ad profanos vsus: vt v.g. vti calice in conuiuio mensa: vel corporali tanquam linteolo cõmuni, aut sacra veste ad aliquam profanam præsentationem. Si enim, *ex cap. Quæsi. mel. 19. quæst. tertia*, loca quæ semel monasterio dedicata fuerint, prohibitum est fieri secularia habitacula: multo magis censendum est prohiberi, res sacras vsurpare ad vsus profanos: præsertim cum tale quid præ se ferat contemptum earumdem rerum talem, vt vis possit excusari à mortali, prout Suarez exprimit.

Quintum est: prohibitionem factam ne mortuus obuolatur palla, seu mappa altaris: non obflare quin licitus sit vsus sepeliendi vita functos Pontifices & Sacerdotes indutos vestibus benedictis. Nam neque de his est illic sermo: neque vt valde indecens est vti sacra palla tanquam syndone quadam, ad nuditatem cadaueris contegendam immediate, quod obuolendi verbum importat: ita est & corpus Sacerdotis defuncti syndone interius contextum honeste, sepulturæ mandare indutum sacerdotilibus vestibus. Sepelilio enim Sacerdotis, tanquam persona sacræ, potest censeri actus religionis: itaut vsus sacrarum vestium ad eam adhibitus sacer haberi valeat, non profanus. Nec obstat, quod illæ per talem vsum destruantur, quia destrui iusta de causa, non est contra earum sanctitatem: vt patet ex eo, quod oburi possint infectæ pectore, aut etiam vetustate consumptæ: prout habetur ex cap. Altaris palla, De consecr. dist. 1.

Vltimum est: easdem res sacras ad vsus profanos seu cõmunes amplius reduci non posse, ne quidem postquam per destructionem amiserunt consecrationem, benedictionemque. Ita docet D. Thomas 3. par. quæst. 83. art. 3. ad 3. per cap. Ligna De consecr. distinct. 1. in quo prohibetur ne ligna Ecclesiæ diruta sumantur ad aliud opus nisi ad aliam Ecclesiæ, vel ad profectum in monasterio fratrum: non vero in laicorum operas: sed potius comburenda esse. Quod autem de talibus lignis dicitur; ob rationis paritatem locum habet in aliarum rerum sacrarum materia post amissam consecrationem. Excipitur tamen casus in quo, pietatis intuitu necessitate compellente sacra vasa aurea & argentea franguntur & venduntur ad subueniendum pauperibus, alioqui perituri fame, aut quid simile. Ea enim pietatis cum necessitate coniunctio, cohonestat talis materię accommodationem factam ab emptore, ad aliquam rem qua vtatur tanquam cõmuni, nec sacra. In quo Suarez colum. 3. vbi & approbat quod passim est in vsu, vt ex vestibus profanis pretiosis & honestis, fiant sacræ interuentu benedictionis, & per earum adaptationem ad vsum eum Ecclesiasticum in quem ordinantur. Et certe si ex materia domus profanæ diruta licet ædificare templum, immo & domum ipsam profanam consecrare in Ecclesiæ, sicut Marcellus Papa consecrauit domum S. Lucinæ, & Vrbanus domum S. Cecilie: cum non idem liceat in vestibus, ratio dari non potest. Nec obstat, quod tales vestes forte seruiunt vanitatibus per quas Deus fuerit offensus: sicut nec obstat idololatria, quin templum idolorum abominanda conuerterentur in Ecclesiæ sacrosanctas: consecratione & accommodatione ad sacrum vsum, sic ea cohonestante, vt censentur munda reddita, & ex abominandis, effecta sancta ac veneranda.

De his que celebratio Missæ continet, vti a corporis & sanguinis Domini consecrationem.

SECTIO VIII.

206. **E**X his quæ in celebratione Missæ concurrunt ad illius cõstitutionem, quædam sunt verba, & quædam facta; verba autem sunt varium orationum prælatio, & lectio aliqua sacræ Scripture. Facta vero, sunt genuflexiones, aliæque id genus humiliactiones & aliæ ceremoniæ à celebrante obseruandæ quando & quomodo Missale edocet sub titulo ritus celebrandi Missam: ex quo addiscendæ sunt ante omnem ce-

lebrationem. De vtriusque, hoc est, tam dictis quam factis D. Thomas 3. parte quæst. 83. a. 1. 4. & 5. illorum causas & significaciones piæ declaras: & post eum tum alij, tum nostri Patres satis plene: Bellarminus in lib. 2. de Missis, a. ca. 11. ad finem. Henriquez 1. par. lib. 9. cap. 31. & pluribus sequentibus. Azor in prima in parte lib. 10. cap. 34. & 35. Gregorius à Valen. tom. 4. diffut. 6. quæst. 11. puncto 3. & Suarez tom. 3. diffut. 83. & 84. quos de his consulendos ei qui volet relinquemus, contenti attigisse facientia ad rationem iudicandi de peccatis nobis propositam, quæ complectemur aliquot documentis.

Primum est: Sacerdotem teneri in Missæ celebratione recitare omnia quæ ad illius ritum pertinere habetur ex Missali Romano. Hec satis patet ex eo quod Pius quintus in bulla præfixa eidem Missali, mandet, ac strictè omnibus & singulis in virtute sanctæ obedientiæ præcipiat, vt Missam iuxta ritum, modum, & normam quam per idem Missale traditur, cantent ac legant. Circa quod præceptum Suarez diffut. 83. sect. 3. annotat. Primo, eos qui iuxta memoratam bullam possunt retinere Missale ducentis annis ante eandem apud suos vsu receptum, teneri seruata proportione dicere ea quæ in Missali sibi permisso dicenda traduntur. Secundo, id ipsum præceptum obligare sub mortali, quia datum est in virtute sanctæ obedientiæ, & de re graui: vt pote spectante ad nobilissimum cultus divini ordinatum, ex diuersi generis partibus religioso artificio compositionem. Excusatio tamen in eo habet locum, sicut & in multis alijs præceptis, tam ex inconsideratione naturali, quam ex materia paruitate: vt quando leue est quod de eodem ritu omittitur, etiam si id fiat in canone: in quo sicut nõ repugnat dari excusationem per inaduertentiam; ita nec per materia leuitatem. Licet cum ex cõmuni Ecclesiæ sensu, sit obligatio illius integrè recitandi, quam ceterorum, ob immediatiorem coniunctionem cum consecratione: merito eiusdem minor pars omissa, quam ceterorum, censeri potest sufficere ad mortale, ex notabiliter mutilata integritate celebrationis. De qua notabili mutilatione, aduerte eam contingere posse ex defectu partis non admodum magnæ quantitatis quidem, pertinentis tamen peculiariter ad Missæ integritatem, sicut lectio Euangelij, v.g. pertinet.

Annotat tertio, optimum esse quidem dicere Missam quæ pro vnoquoque die Missale assignat: nihilominus (nisi aliud suadeat alicuius diei solemnitas) accipi posse aliam ab eo qui libere, & tantummodo arbitrio dicit priuam: quia cum sic ei liberum illam omnino non dicere: & aliam dicere. Publicam autem, vt Parochialem vel Conuentualem dicentem, non potest vti ea libertate, prout deduci potest ex cap. Quidam laicorum, & ex cap. Cum creatura, De celebr. Missarum.

Annotat quarto, eum qui ob acceptum stipendium aut capellaniam tenetur certam Missam dicere, ita teneri obligationem eam implere: vt si cõmode possit cessante scandalo, non impediatur se conformare Missali: dicendo Missam quam pro eo die assignat: maxime si dies sit festus.

Annotat postremo, cum aliquis in Missa omisissum & ex naturali obliuione, id aliquanto post veniens in mentem non esse necessarium dicere cum perturbatione ordinis, qua tollatur coherencia, artificio miro atque religioso constituta, partium celebrationis Missæ. Excipe, nisi id quod omisissum est sit de substantia sacrificij: quia talis omisissio debet necessario suppleri.

Secundum documentum est: Peccatum esse, in Missa ex propria deuotione addere verba, præter ea quæ præscripta sunt dicenda, secundum Ecclesiæ ritum. Ratio est: tum quia id expresse prohibetur à Concilio Tridentino in sess. 22. decreto De obseruandis & euitandis in celebratione Missæ. Itemque à Pio quinto in ante memorata bulla, districte ac virtute sanctæ obedientiæ. Vnde satis intelligitur peccatum esse mortale, illudque deterius, quam memoratum in præcedenti documento, tanquam magis iniuriosum Ecclesiæ: & expositum periculo superstitionis & erroris. Quamquam in eo ex materia leuitate excusationem locum habere non repugnat: quæ in eo non satis facile inuenitur, ob iniuriam quæ inferitur Ecclesiæ, vsurpato potestatem ipsi propriam, ordinandi de iis que ad ritum celebrandi pertinent. Quæ ratio cum esset quando quis ex deuotione, orationibus in

M. Alii designatis, addit alias quibus oret, non vt publicus Ecclesiae & altaris minister; sed vt persona priuata (prout fit in vtroque Memento) cessat quoque illa facilitas constituendi materiam grauem ad mortale sufficientem: quando abest probabile periculum superstitionis & erroris.

Tertium documentum est: Eadem ratione peccatum essetui celebrandi in Missali tradito aliquid omittere aut addere quoad facta, qua dictum est dugbus praecedentibus documentis, quoad verba. Nam a Concilio Trident. & Pio quinto vtrumque pariter prohibetur: parque est prohibendi causa: nempe quia expedit omnino in tam graui ministerio fieri ordinate, & vitari superstitiones. Circa quod peccatum Suarez disput. 83. sect. 2. admonet primo, commissum per additionem actionis, regulariter mortale essetui additio fiat animo inducendi nouum ritum pertinentem ad cultus diuini modum, qui non est in Ecclesiae vtu, nec habet significationem specialem mysticam ab Ecclesia constitutam: tunc enim est materia grauis, tanquam supersticiosa: quae contingens in publico grauissimoque ministerio Ecclesiastico, ex se generat scandalum. Ex paritate vero materiae esse tantum veniale, si quis non quidem praedicto animo, sed solum ex peculiari deuotione ad ritum Missalis addat aliquam actionem ex se bonam & religiosam: etiam, indifferenter agat, non peccat tamen mortaliter, quia, si scandalum abest, materia est leuis.

Admonet secundo, commissum per omissionem actionis pertinentis ad ritum in Missali praescriptum: si talis actio tantum sit caeremonia pertinetis ad conuenientem modum agendi, non esse regulariter plusquam veniale. Possit vero mortale esse si sit grauis caeremonia: qualis censetur accessus proxime ad substantiales, quibus consecratio perficitur: vt missio vini & aquae: fractio hostiae consecratae cum particula missione in calicem: panis azymus. Censetur item, quae adeo sollemnis est, & publica, vt omitti non possit absque scandalo: sicut est eleuatio hostiae & calicis post consecrationem: est quoque stando, non autem sedendo celebrare.

Admonet tertio, ex speciali Papae dispensatione licitam reddi posse omissionem caeremoniarum, quantum cuique grauium: nisi tales sint, quae habeantur substantiales, aut quae ad eas prope accedant, vt censentur diuino iure necessariae: vt v. g. consecratio vtriusque speciei, & vtriusque per Sacerdotem celebratio sumptio. Sine tali dispensatione autem, si futura omisso sit praesumpta ante Missam incceptam; haec omittenda est potius quam in debita celebranda. Quae tamen in re, conferre oportet caeremoniae grauitatem cum grauitate necessitatis, si quae tunc occurrat celebrandi Missam: quia haec nonabiliter praeponderans caeremoniae, potest excusare omissionem. Sin autem futura omisso non sit ante Missam incceptam praesumpta, eaque veniat in mentem solummodo post consecrationem, absolendum est sacrificium quod substantialiter inchoatum, non debet ob ritum accidentalem dimitti imperfectum: non item si ante consecrationem ea cognoscatur, & sit omisso caeremoniae grauis, vt mixtionis aquae cum vino in calice, eo quod ubi ibi haberi nequeat nisi cum maxima difficultate, ac nimis diu expectando. Tunc enim Sacerdos debet potius a celebratione desistere, quam vltius progredi, & consecrare vinum sine aquae mixtione, quia ageret contra Ecclesiae praescriptum in re valde graui. Addit Suarez si caeremonia omissa leuior fuerit, prudenter expendendum esse, quod maius incommodum sit ministerium inchoatum relinquere, an cum tali omissione illud perficere: atque sequendum quod iudicatum fuerit minus incommodum: interea habendo semper praecautum, vt scandalum vitetur.

His operae pretium est addere quae de debita ratione seruandi ritum celebrandi admonet P. Iacobus Alvarez de Paz in libro de vitae religiose instituenda cap. 7. his verbis: Reuerentiam exteriorem cultodis si caeremonias ab Ecclesia institutas polchre, attente, grauitate, & cum quadam dignitate perficias. Si cum caput inclinas ita inclines, vt qui Dei benedictionem tibi concillas. Si cum genua flexa ita flexas, vt qui Deo te submittis. Si cum hostiam & calicem benedixis, ita illa signa facta facias, vt qui sacrificium Deo accepistis. Si cum verba Missae proferas, ita distincte

& clare proferas, vt qui Deum ipsum alloqueris. Si denique ita omnia ibi dicas & facias, vt dignum est voce promi, & actione perfici, quae Dei Spiritu, sancta Ecclesiam regente, approbata sunt & instituta. Ministri Regum & Principum suas habent vrbantatis & commitalis leges, quas nefas est praeterire: quidni Ecclesia Spiritu veritatis edocta illas caeremonias instituat, quibus erga Deum officiosi & vrbani sumus, & ei comiter & decenter seruiamus? Si igitur magni momenti esse videtur erga magnates huius seculi, vrbane nos habere, & in nulla re quantumuis modica ad reuerentiam eorum spectante deficere: quanti momenti est summum Deum signis reuerentiae, ab ipsomet per Ecclesiam institutis, absque vllis defectibus honorare? Quid grauius quam ipsi Deo per genuflexiones se submittere, & ei per hoc signum, laetiae cultum exhibere? Quid sublimius quam hostiam & calicem, in quibus Deus ipse later, benedicere. Quid excellentius quam Deo nomine totius Ecclesiae vota & orationes offerre? Quid mirabilius quam hostiam, cui praesens adest Filius Dei, manibus tangere & frangere: ac huc, atque illuc mouere? Haec qui festinaiter & distracte ac inconsiderate facit, magnum iudicium praebet, quod lumen fidei nubibus inconsiderationis & distractionis obtentum deserit. Haec ille: consequenter docens, argumento a minori ad maius, quod si Esther ingrediens ad regem Assuerum corruit, & in pallorem colore mutato, saluum super ancillulam reclinauit caput, vt dicitur in eius historia cap. 15. Sique D. Ioannes Baptista non tacturus corpus Christi, sed tantum infusurum aquam ipsius capiti, stupens ac tremens dixit ex c. 3. D. Matthaei, Ego debeo a te baptizari, & tu venis ad me? Si itaquam haec ita sint: certe debemus cum timore ingenti ac stupore hostiam, ipsum Christum continentem, manibus contrectare.

De remediis aduersus defectus qui possunt in Missae celebratione contingere superest dicendum. Sed cum habeantur in Missali Romano satis clare proposita: pleniorum de eis sermonem quem habet Henricus lib. 9. cap. 36. & sequentibus, apud ipsum relinquentes videndum; contenti erimus aliquot breuibus documentis conulere timoratis conscientiae aduersus anxietatum molestias, quas tales defectus solent secum adferre in celebratione Missae.

Documenta de Missae defectibus, vtilia celebrantibus timoratis, ad suam conscientiam perplexam molestiam.

SECTIO VLTIMA.

Primum est: Si in materia vel forma commissus sit defectus essentialis eum esse omnino supplendum. Ratio est, quia sacrificium fieret alioquin inutile, vt pote deficiens in essentialibus, quod intrinsece malum est ac proinde omni diligentia cauendum. Quis censetur defectus essentialis constat ex dictis.

Secundum est: Si ante hostiae consecrationem praevideatur defectus vini necessarii ad consecrationem calicis, ab illa esse omnino abstinendum, si is suppleri non possit. Ratio est: quia & tunc fieret sacrificium inutile. Quod si post consecrationem hostiae defectus eiusmodi detegatur, eum debite supplendum esse. Ad quod supplementum si vinum commodum nullo modo haberi possit, abstinendum est a prolatione formae consecrationis calicis (quandoquidem deest materia necessaria) licet procedendum sit, & Missa inccepta absolunda: omnia tamen mentione sanguinis in locis canonis Missae in quibus ea fieri solet prout habet Missale Romanum, §. De defectu vini, in fine. In eo casu autem, imperfectio sacrificii non imputabitur celebranti cum neque eam praeviderit antea, neque vitare potuerit postea.

Tertium est: Et si ex citato §. De defectu vini, circa medium: cum iam sumpto Christi corpore, celebrans aduertit defectum in materia calicis: nempe esse aquam, aut acetum, aliudve quam vinum de vite: debeat resumere, non solum commodum vinum, sed etiam aliam hostiam ad consecrationem corporis Christi: nihilominus eum subest aliquod periculum scandalum: ipsum contentum posse esse sola consecratione sanguinis. Pro quo & auctores & rationes Suarez habet in 3. tom. 3. disp. 85. sect. 1. Et certe dubium non est, quin talis

modus accommodatio sit, quam prior ille, ad cauendum ne populus deficiat ad matrem, & inde scandalum generetur. Neque vero eodem modo imperfectionem sacrificij obflare, hinc patet: quia ex communi omnium consensu, quanto nondum consumpta hostia consecrata talis defectus contingit, is sufficienter suppletur sola consecratione calicis: quoniam vtraque consecratio concurret tunc sufficienter ad sacrificij integritatem. Atque idem dici potest consumptionem hostia consecrata: quoniam consumptio ea nihil obstat, quin cum hostia consecratione censeri debeat concurrere consecratio calicis.

Quartum documentum est: Etiam si D. Thomas, 3. par. quest. 83. art. 6. ad 4. insinuet, quado post iam sumptam hostiam consecratam repetenda est consecratio calicis ob defectum materiam interuenientem: insinuet, inquam, cum verbis eiusdem consecrationis dicenda esse iterum omnia quae in canone sequuntur: nihilominus id non esse necessarium, prout Suarez loco citato ante solutionem argumentorum ex eo docet, quod non sint tunc repetenda, quae in canone Missae praecedunt consecrationem. Par enim est verorumque ratio: quandoquidem tam ea, seu verba seu signa, dicuntur & fiunt intentione Sacerdotis, super debita Eucharistiae materia, quam quae sequuntur consecrationem: ideoque si haec tanquam indebite perfecta; sint reperenda, erunt & illa: quod non iudicatur necessarium: quia sunt sacrificio accidentalibus, riteque perfecta sunt quoad omnes actiones exteriores, & quoad verba omnia, quae ex intentione proferentis vera fuerunt, tanquam relata ad verum panem, verumque vinum consecrandum.

Quintum documentum est: Cum defectus contigerit in pane consecrando, idem proportione seruata censendum esse accidit, cum contigerit in vino consecrando: nisi quod ordo seruandus inter consecrationes eas (vt scilicet illa panis praecedat) exigat ne mutetur, nisi urgente notabili necessitate vitandi scandali; sed consecrationi hostiae qua suppletur talis defectus, addatur consecratio calicis. Pro quo facit dictum in Concilio 7. Tolet. ca. 1. Sancta mysteria non posse perfecta videri, nisi perfectionis ordine compleantur.] Videri potest Suarez in eadem sect. 1. §. atque ex his.

Sextum est: Si essentialis defectus contingat in sacramentali forma (vt quia verbum aliquod ad essentiam ipsius spectans omissum est, vel talis mutatio facta est in ea, vt corruptus sit verus sensus) eadem ratione iterandam esse consecrationem ad illum supplendum: qua ante dictum est iterandam esse ad supplendum essentialem defectum contingentem in materia.

Septimum est: Si in vtriusque materiae consecratione defectus essentialis acciderit, siue ex malitia Sacerdotis, qui

non habuit intentionem consecrandi, siue aliunde; post sumptam quidem eius modi materiam non consecratam suppleri non posse defectum nouae materiae consecratione: quia hanc comitari debet Eucharistiae sumptio per eum, a quo consecrata est. Id autem non potest licite fieri ob Ecclesiasticum praecipuum, requirens in sumente, vt sit ieiunius ieiunio naturali, qualis non est is qui panem & vinum sumptis non consecratum. Ante sumptionem vero istiusmodi, qui in casu proposito perperam egit, tenetur poenitens de peccato admissio in eare, denuo in debita materia consecrare cum debita intentione. Quod etsi necessarium non sit ad vitandum ne sacrificium maneat imperfectum (cum ipsum minime coeperit esse) est tamen tum ad seruandum praecipuum non fingendi in hoc ministerio, atque adeo nec perseverandi in incepta fictione: tum ad vitandum irregiosum modum sumendi profanum cibum & potum, tanquam sacramentum quale non est: tum denique ad cauendum ne populus merum panem & vinum adoraret tanquam Christum.

Octauum documentum est: Defectum in accidentalibus, id est, in caeremoniis quae in Missa fiunt: & in verbis sequi praecipuis quae in ea dicuntur: magna diligentia quidem praecauendum esse; quia plena & perfecta ex quoquo tam sancti ministerij id exigit; postquam tamen iam commissum est, cum non esse regulariter supplendum iteratione, atque adeo praepostero ordine, posterius dicendo aut faciendo, quod prius dici aut fieri debuit. Hoc Suarez in sequenti sect. 2. probat: quia talis iteratio, cum sit accidentalium, non est necessaria ad sacrificij perfectionem: nec item ad illius decorem, cum parui fiat quod accidentalibus ipsa non dicantur aut non fiant suo loco ac tempore, debitoque ordine: nec demum ad eiusdem reuerentiam cum perturbationem & populi scandalum ea adferat potius, quam deuotionem. Ideo vero dictum est regula in r. quia si de iterando esset iusta de causa statutum fastidium, ipsum esset seruandum: itaque si tam modica poneretur mora in tali iteratione vt antedicta incommoda non timerentur, ea posset usurpari. Alia documenta non pauca quae his addi possent, aut habentur in Missali Romano vbi legi debent: aut iam, opportunitate data, sunt a nobis in praecedentibus tradita.

Illud tantum obiter monendum restat, quod Sacerdos humorem in calice manentem post sumptionem sanguinis debeat cum magna reuerentia tractare tanquam Christi sanguinem: ac proinde primam ablationem, faciendam ex vino iuxta cap. Ex parte, De celebr. Missarum, debere quoque cum reuerentia sumere. Ad quod facit quod in illa sumenda, sicut in sumptione sanguinis, calici supponatur patena: quod non fit in 2. ab lutione.

LAVS DEO INTEMERATAEQUE MATRI